

คู่มือการปฏิบัติตน เกี่ยวกับการตรวจการสหกรณ์

กลุ่มตรวจการสหกรณ์
สำนักนายทะเบียนและกฎหมาย
กรมส่งเสริมสหกรณ์

คำนำ

จากการประชุมสัมมนาผู้ตรวจการสหกรณ์ทั่วประเทศที่ผ่านมาหลายครั้ง ได้มีการอภิปรายประเด็นปัญหาต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการตรวจการสหกรณ์ ซึ่งประเด็นปัญหาหนึ่งที่สำคัญยิ่งคือการทำ ความเข้าใจในข้อกฎหมายสหกรณ์ที่เกี่ยวกับการตรวจการสหกรณ์ไม่สอดคล้องกับการตีความของนักกฎหมาย มีผลทำให้ผู้ตรวจการสหกรณ์หลายคนที่ไม่มีความรู้ทางด้านกฎหมายโดยตรงเกิดความไม่มั่นใจในการใช้อำนาจหน้าที่ตามบทบัญญัติที่กำหนดไว้ตามกฎหมายสหกรณ์ อันจะส่งผลกระทบต่อ การปฏิบัติงานในหน้าที่รับผิดชอบให้มีประสิทธิภาพได้

สำนักนายทะเบียนและกฎหมาย ได้รับความอนุเคราะห์จาก ท่านสุรศักดิ์ นาคสวัสดิ์ อธิบดีรองอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ ซึ่งในปัจจุบันถือได้ว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายสหกรณ์ท่านหนึ่งของกรมส่งเสริมสหกรณ์ ในการอธิบาย ขยายความข้อกฎหมายสหกรณ์ที่เกี่ยวกับการตรวจการสหกรณ์ให้เป็นภาษาที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจอันจะช่วยให้ผู้ตรวจการสหกรณ์สามารถเข้าใจและทราบความหมาย ตลอดจนสามารถใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น สำนักนายทะเบียนและกฎหมาย โดยกลุ่มตรวจการสหกรณ์ จึงได้จัดทำเป็นคู่มือ การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการตรวจการสหกรณ์ขึ้นไว้ เพื่อผู้ตรวจการสหกรณ์จะได้นำไป ใช้เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ต่อไป

กลุ่มตรวจการสหกรณ์
สำนักนายทะเบียนและกฎหมาย
กรมส่งเสริมสหกรณ์
สิงหาคม 2551

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

การตรวจการสหกรณ์	1
ความหมายของการตรวจการสหกรณ์	1
เหตุผลและความจำเป็นของการตรวจการสหกรณ์.....	2
วัตถุประสงค์ของการตรวจการสหกรณ์	3
การตรวจการสหกรณ์ที่ดี	3
การดำเนินงานของสหกรณ์	6
สิทธิและหน้าที่ของสหกรณ์.....	6
อำนาจระทำการของสหกรณ์	8
ผู้ตรวจการสหกรณ์และการปฏิบัติหน้าที่	10
ผู้ตรวจการสหกรณ์	10
อำนาจหน้าที่ผู้ตรวจการสหกรณ์.....	10
เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบ	10
การตรวจสอบกิจการของสหกรณ์	11
การตรวจสอบฐานะการเงินของสหกรณ์.....	13
การรายงานผลการตรวจสอบต่อนายทะเบียนสหกรณ์	14
วิธีปฏิบัติการตรวจการสหกรณ์	16
เตรียมการตรวจสอบ	16
ปฏิบัติการตรวจสอบ	16
รายงานการตรวจสอบเพื่อสั่งการ	17
ข้อเสนอแนะการใช้อำนาจสั่งการ.....	17
การติดตามและประเมินผลการสั่งการ	17
ตัวอย่างข้อเสนอเพื่อให้นายทะเบียนสหกรณ์ใช้อำนาจสั่งการ	19
ภาคผนวก.....	23
พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542.....	25
ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยผู้ตรวจการสหกรณ์	71

1. การตรวจการสหกรณ์

สหกรณ์เป็นนิติบุคคล เอกลักษณะอย่างหนึ่งของความเป็นนิติบุคคล ได้แก่ การบริหารจัดการสหกรณ์ต้องกระทำโดยผู้แทน ผู้แทนดังกล่าวในสหกรณ์คือ คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ซึ่งสมาชิกในที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิกด้วยกัน เมื่อเป็นคณะกรรมการแล้ว ต้องบริหารจัดการสหกรณ์นี้ให้ได้ดี ตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสหกรณ์แต่ละประเภทด้วย สิทธิและหน้าที่ที่กำหนดในข้อบังคับ กฎหมาย สหกรณ์ และกฎหมายอื่น การทำหน้าที่และการใช้สิทธิของคณะกรรมการขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจ ภายใต้จิตสำนึกของผู้เป็นกรรมการ ผลของการตัดสินใจที่เกิดขึ้น อาจมี ทั้งผลดีและผลเสียต่อสหกรณ์ ต่อสมาชิก ต่อสังคมโดยรวม ด้วยเหตุนี้รัฐจึงต้องให้มี กระบวนการตรวจการสหกรณ์ขึ้นในกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์

ความหมายของการตรวจการสหกรณ์ พจนานุกรมไทย ให้ความหมาย คำว่า “ตรวจการ” ไว้ว่า สอดส่องดูแลการปฏิบัติให้ถูกต้อง ในพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 แม้จะไม่มีคำนิยามการตรวจการสหกรณ์ไว้ แต่การตรวจการสหกรณ์อยู่ใน ส่วนการกำกับดูแลสหกรณ์ ดังนั้น การตรวจการสหกรณ์จึงมีความหมายว่า “การกำกับดูแลสหกรณ์ดำเนินการให้ถูกต้อง”

การกำกับดูแล คือ การใช้อำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ สอดส่องดูแลการปฏิบัติของสหกรณ์ ซึ่งประกอบด้วยการปฏิบัติของคณะกรรมการ ดำเนินการสหกรณ์ กรรมการ ผู้ตรวจสอบกิจการ ผู้จัดการสหกรณ์ สมาชิกสหกรณ์ และ เจ้าหน้าที่สหกรณ์

ดำเนินการ คือ การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ กรรมการ ผู้ตรวจสอบกิจการ ผู้จัดการสหกรณ์ สมาชิกสหกรณ์ และเจ้าหน้าที่สหกรณ์ ตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายหรือตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ระเบียบ คำสั่งของนายทะเบียนสหกรณ์ ข้อบังคับ ระเบียบ มติของสหกรณ์ รวมทั้งพันธกรณีของข้อสัญญาต่าง ๆ ที่สหกรณ์มีนิติสัมพันธ์ด้วย

ให้ถูกต้อง คือ การปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจ หรือตามที่ได้รับมอบหมาย ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ กรรมการ ผู้ตรวจสอบกิจการ ผู้จัดการ สมาชิก สหกรณ์ และเจ้าหน้าที่สหกรณ์ต้องมีความถูกต้อง แม่นยำ ชอบด้วยกฎเกณฑ์ ไม่ว่าจะ เป็นกฎหมาย กฎเกณฑ์ของนายทะเบียนสหกรณ์ หรือทางราชการ หรือกฎเกณฑ์

ของสหกรณ์เอง ไม่กระทำการหรือ งดเว้นกระทำการด้วยเจตนาให้ตนเองหรือบุคคลอื่น ได้รับประโยชน์อันมิชอบ หรือกระทำโดยเจตนาทุจริต หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

เหตุผลและความจำเป็นของการตรวจการสหกรณ์ สหกรณ์เป็นองค์กรนิติบุคคลที่ดำรงอยู่ในสังคม การดำเนินการย่อมมีผลกระทบต่อประชาชนทั่วไป ทั้งที่เป็นสมาชิกสหกรณ์และไม่เป็นสมาชิก องค์กรต่าง ๆ ภาคเอกชน ภาคราชการ และสิ่งแวดล้อม ทั้งที่เป็นทางตรงและทางอ้อม เพราะเหตุว่า

1. สหกรณ์เป็นบุคคลลักษณะหนึ่งที่สามารถมีนิติสัมพันธ์กับบุคคลใด ๆ ได้ แต่เนื่องจากสหกรณ์ส่วนใหญ่เกิดจากการรวมกันของบุคคลธรรมดาที่ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการด้านการใช้สิทธิและหน้าที่ของตน สหกรณ์อาจดำเนินการผิดพลาดเกิดความเสียหาย เสื่อมเสียผลประโยชน์ทั้งของสหกรณ์หรือสมาชิก ซึ่งการกระทำนั้นมิทั้งกระทำโดยจงใจ ประมาทเลินเล่อ หรือสำคัญผิด

2. การบริหารจัดการในสหกรณ์กระทำโดยผู้แทน ซึ่งเลือกตั้งจากสมาชิก โดยที่ประชุมใหญ่ ผู้แทนที่ได้รับเลือกตั้งมีหน้าที่เข้ามาดำเนินกิจกรรม เพื่อประโยชน์แก่สมาชิกตามที่กำหนดในวัตถุประสงค์ การกระทำใด ๆ ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ย่อมต้องกระทำในฐานะผู้แทนสมาชิก เพื่อประโยชน์ของมวลสมาชิก แต่สหกรณ์มีสมาชิกที่กระจัดกระจายไม่อาจรวมตัวกันตรวจสอบการทำงานของคณะกรรมการได้สะดวกรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ การตรวจสอบจากสมาชิกจึงทำได้ยากไม่ทันการ

3. รัฐบาลต้องกำหนดนโยบายให้การส่งเสริม สนับสนุน และคุ้มครองระบบสหกรณ์ ดังนั้น ในแต่ละปีรัฐบาลโดยกรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ใช้เงินงบประมาณไปเพื่อการดังกล่าวจำนวนมาก ทั้งนี้ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้สหกรณ์ มีการบริหารจัดการที่ดี สามารถบริหารสมาชิกได้อย่างทั่วถึง การดำเนินการเช่นนี้ภาครัฐจำเป็นต้องทำการตรวจสอบเพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการใช้เงินงบประมาณ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารจัดการสหกรณ์

4. หลักการสำคัญที่มีกำหนดในกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ คือ การยับยั้งหรือเพิกถอนมติของสหกรณ์ การดำเนินคดีแทนสหกรณ์ กรณีมีบุคคลทำให้สหกรณ์เสียหายและคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ไม่ร้องทุกข์หรือฟ้องคดี หรือมีกรณีคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์กระทำหรืองดเว้นกระทำการในการปฏิบัติหน้าที่ของตน จนทำให้เสื่อมเสียผลประโยชน์ของสหกรณ์หรือสมาชิก นอกจากนี้ยังพบว่า มีสหกรณ์

จำนวนมากมีข้อบกพร่องเกี่ยวกับการเงิน คือ เงินสดขาดบัญชี สินค้าขาดบัญชี อันส่งผลถึงฐานะการเงินของสหกรณ์ ปราบฏุกกรรมเหล่านี้ต้องแก้ไขเยียวยาโดยอาศัยอำนาจนายทะเบียนสหกรณ์ แต่การที่นายทะเบียนสหกรณ์จะทราบเรื่องเหล่านี้ได้ก็ต้องอาศัยการตรวจสอบ

จากเหตุผลดังกล่าวจะเห็นว่า จะกำกับดูแลการดำเนินงานของสหกรณ์ดังกล่าวได้ ต้องอาศัยอำนาจภาคราชการ จึงเป็นที่มาของกำหนดเรื่องการตรวจการสหกรณ์ไว้ในพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 เพื่อการตรวจสอบการดำเนินงานของสหกรณ์ โดยมีเป้าหมายให้สหกรณ์ดำเนินการภายใต้กรอบแห่งกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบของสหกรณ์ ระเบียบคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ อันเป็นการป้องกันความเสียหาย ซึ่งกระทบกระเทือนถึงตัวสมาชิกในฐานะที่เป็นเจ้าของสหกรณ์ และเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน

วัตถุประสงค์ของการตรวจการสหกรณ์ เนื่องจากการบริหารจัดการสหกรณ์ต้องดำเนินการไปสู่เป้าหมายและวัตถุประสงค์ ด้วยความเป็นองค์กรใช้หลักธรรมาภิบาล ดังนั้น บุคลากรอันประกอบด้วย สมาชิก คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ และเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ จะต้องยอมรับและปฏิบัติตามนโยบายและแนวทางปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีคุณธรรม โปร่งใส ให้หลักนิติธรรม และมีความคุ้มค่า โดยเฉพาะบุคลากรต้องรักษาไว้ซึ่งจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของตน ด้วยเหตุนี้การตรวจการสหกรณ์จึงมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อให้ปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ กฎเกณฑ์ และคำสั่งของสหกรณ์และนายทะเบียนสหกรณ์
2. เพื่อให้มีการระวัง ป้องกัน ไม่ให้เกิดการทุจริต เสียหาย สูญเปล่า หรือการบริหารจัดการผิดพลาด บกพร่อง
3. เพื่อช่วยส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร มีประสิทธิภาพ ประหยัด มีประสิทธิผล และบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย
4. เพื่อให้มีการแก้ไขเยียวยา กรณีสหกรณ์หรือบุคคลได้รับความเสียหาย
5. เพื่อให้ดำรงไว้ซึ่งฐานะการเงิน และการจัดการที่เชื่อถือได้ และทันต่อสภาพแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลง

การตรวจการสหกรณ์ที่ดี การตรวจการสหกรณ์กระทำโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในฐานะ เจ้าพนักงาน ซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายให้ไว้เฉพาะ ซึ่งอาจออกคำสั่งทาง

ปกครองต่อคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ กรรมการ ผู้ตรวจสอบกิจการ ผู้จัดการสหกรณ์ สมาชิกสหกรณ์ และ เจ้าหน้าที่สหกรณ์ อันเป็นการกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคลดังกล่าว การตรวจการสหกรณ์ที่ดีควรอยู่บนพื้นฐานความคิดและการปฏิบัติดังนี้

ก. ความมีธรรมาภิบาล คือ การปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ซึ่งมีหลัก 6 ประการ คือ

(1) นิติธรรม คือ การปฏิบัติภายใต้กรอบ กฎเกณฑ์ ของกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่งของนายทะเบียนสหกรณ์อย่างเคร่งครัด และด้วยความเสมอภาคกัน

(2) หลักคุณธรรม ต้องปฏิบัติด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่หวังรางวัล หรือผลประโยชน์ใด ๆ ตอบแทน ไม่กระทำการโดยทุจริตต่อหน้าที่ หรือเจตนากระทำการใดเพื่อประโยชน์ตนเองหรือผู้ใดต้องมีความยุติธรรมในการปฏิบัติการตรวจการสหกรณ์

(3) หลักความโปร่งใส คือ การยอมรับให้บุคคลอื่นตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ที่ตรวจการสหกรณ์ได้ตลอดเวลา มีเหตุผล และคำอธิบายได้ชัดเจนในการตัดสินใจ หรือการใช้ดุลยพินิจ

(4) หลักการมีส่วนร่วม การปฏิบัติการตรวจการสหกรณ์ย่อมสัมพันธ์กับบุคคลหลายฝ่ายในสหกรณ์ การดำเนินการต้องกระทำโดยเปิดเผย ให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม และต้องรับฟังเหตุผล และคำชี้แจงด้วยความเป็นกลาง

(5) หลักความรับผิดชอบ คือ ความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของการตรวจการสหกรณ์ ให้ได้ผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ หรือให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ ไม่ละเลยในการทำหน้าที่ หรือกระทำโดยประมาทเลินเล่อ จนทำให้เกิดความเสียหาย หรืออาจเสียหายแก่สหกรณ์หรือภาครัฐ

(6) ความคุ้มค่า การปฏิบัติการตรวจการสหกรณ์ ต้องใช้ทรัพยากร ทั้งของภาครัฐ ของสหกรณ์ ของสมาชิก ไม่ว่าจะเป็นเวลา ทรัพย์สิน อุปกรณ์ และรวมไปถึงการเสียไปซึ่งสิทธิเสรีภาพของบุคคลในบางกรณี การปฏิบัติจึงต้องทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด แก่สหกรณ์ สมาชิกสหกรณ์ และภาครัฐ

ข. ข้อจำกัดการตรวจการสหกรณ์ การตรวจการสหกรณ์เป็นการกระทำที่ใช้อำนาจภาครัฐกระทำต่อสิทธิ เสรีภาพ ของบุคคลที่รัฐธรรมนูญให้การรับรองไว้ การตรวจการสหกรณ์จึงอยู่ในข้อจำกัดดังนี้

(1) ปฏิบัติการตรวจการสหกรณ์ ของผู้ตรวจการสหกรณ์ใช้อำนาจหน้าที่ได้แต่เฉพาะที่พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 กำหนดไว้ในมาตรา 17 มาตรา 18 และมาตรา 19

(2) ระวังไม่ให้สหกรณ์สูญเสียความเป็นอิสระ ดังรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยให้การรับรองไว้

(3) ปฏิบัติการตรวจการสหกรณ์ เป็นการใช้อำนาจหน้าที่โดยละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลบางประการ แต่พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 เป็นกฎหมาย ที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยยอมให้กระทำได้ แต่ใช้ได้อย่างจำกัด คือ สหกรณ์ต้องดำเนินการภายใต้กรอบกฎหมายในฐานะบุคคล และอยู่ในการกำกับดูแลของเจ้าหน้าที่รัฐรวมทั้งให้เจ้าหน้าที่รัฐใช้อำนาจเข้าไปตรวจสอบสำนักงานสหกรณ์ ในระหว่างเวลาทำงานของสหกรณ์

(4) การปฏิบัติการตรวจการสหกรณ์ บางกรณีอาจต้องดำเนินการทางปกครอง ดังนั้นการทำความสั่งทางปกครองจึงต้องทำขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามที่จำกัดอยู่ในกรอบกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

2. การดำเนินงานของสหกรณ์

สหกรณ์เป็นหน่วยงานรับการตรวจสอบของผู้ตรวจการสหกรณ์ ในเบื้องต้น ผู้ตรวจการสหกรณ์ควรต้องทราบก่อนว่า สหกรณ์โดยคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ มีสิทธิและหน้าที่ดำเนินการอย่างไรได้บ้าง โดยหลักการทั่วไป ที่มาของอำนาจหน้าที่ มาจากการกำหนดขึ้นของกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ กฎหมายอื่น ข้อบังคับสหกรณ์ และ มติที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์เอง ส่วนระเบียบ คำสั่ง ของนายทะเบียนสหกรณ์ซึ่งเป็นหน้าที่ที่สหกรณ์พึงต้องปฏิบัติ จัดอยู่ในส่วนของกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ เพราะ นายทะเบียนสหกรณ์จะออกระเบียบคำสั่งใด ๆ ให้มีผลบังคับใช้แก่สหกรณ์ ย่อมต้อง กำหนดขึ้นโดยอาศัยอำนาจที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ สำหรับกฎหมาย ว่าด้วยสหกรณ์กำหนดอำนาจหน้าที่ไว้ดังนี้

2.1 สิทธิและหน้าที่ของสหกรณ์ ในพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 กำหนดสิทธิและหน้าที่ของสหกรณ์ต้องปฏิบัติ อาจแบ่งได้เป็น 3 ส่วน คือ สิทธิและ หน้าที่เกี่ยวกับการจัดการทั่วไป สิทธิและหน้าที่ทางการเงินและสิทธิและหน้าที่ทางการบัญชี

ก. การจัดการทั่วไป ประกอบด้วย

(1) ดำเนินการเกี่ยวกับการแก้ไขข้อบังคับ ซึ่งมีขั้นตอนตั้งแต่ การกำหนดและพิจารณายกร่างแก้ไข การส่งให้สมาชิกศึกษาพิจารณา การอธิบายให้ เหตุผลในที่ประชุมใหญ่ และการนำเสนอนายทะเบียนสหกรณ์เพื่อการจดทะเบียนใช้ บังคับ มติที่ประชุมใหญ่ และระยะเวลาการยื่นต้องให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

(2) ดำเนินการเกี่ยวกับการตีความข้อบังคับ กรณีมีปัญหาข้อ ขัดข้องเกี่ยวกับการใช้ข้อบังคับ สหกรณ์มีสิทธิขอคำวินิจฉัยจากนายทะเบียนสหกรณ์ได้ และเมื่อนายทะเบียนสหกรณ์ได้วินิจฉัยเป็นอย่างไร สหกรณ์ต้องปฏิบัติตาม คำวินิจฉัยนั้น การขอคำวินิจฉัย สหกรณ์ต้องดำเนินการให้เป็นตามหลักเกณฑ์ที่ นายทะเบียนสหกรณ์กำหนดด้วยกรณีวินิจฉัยตีความข้อบังคับกฎหมายถือเป็นเรื่องสำคัญ ก่อนการยื่นขอควรต้องมีมติคณะกรรมการให้ขอคำวินิจฉัยด้วย

(3) ดำเนินการใช้เงินหรือทรัพย์สินที่รับมาจากภายนอก ให้เป็น ไปตามวัตถุประสงค์ของผู้ให้ หรือไม่กำหนดวัตถุประสงค์ต้องใช้เพื่อเป็นทุนสำรอง

(4) เลือกตั้งสมาชิกเป็นคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ การดำรงตำแหน่งต้องกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย และต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กฎหมายกำหนด

(5) ใช้อำนาจความเป็นผู้แทนสหกรณ์ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ต้องทำให้ถูกต้องตามหลักการเป็นผู้แทนนิติบุคคล

(6) จัดประชุมใหญ่สามัญหรือวิสามัญ การเรียกประชุมใหญ่ การดำเนินการของที่ประชุมใหญ่ และการลงมติใดต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการของกฎหมายส่วนการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ต้องจัดให้มีขึ้นภายใน 150 วัน นับแต่วันสิ้นปีบัญชีของสหกรณ์

(7) จัดทำทะเบียนหุ้น ทะเบียนสมาชิก และส่งรายงานนายทะเบียนสหกรณ์ตามที่กฎหมายกำหนด

(8) จัดทำรายงานประจำปีแสดงผลการดำเนินงานของสหกรณ์ เสนอที่ประชุมใหญ่ ทั้งส่งรายงานนายทะเบียนสหกรณ์ และเก็บรักษาไว้ให้สมาชิกตรวจดู

ข. การเงินของสหกรณ์ ประกอบด้วย

(1) สหกรณ์ต้องไม่ก่อหนี้ผูกพันเกินกว่าจำนวนเงินที่นายทะเบียนสหกรณ์เห็นชอบ

(2) สหกรณ์ต้องดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง ตามกฎกระทรวงว่าด้วยการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องของสหกรณ์

(3) สหกรณ์ที่มีกำไร ต้องมีการจัดสรรให้เป็นไปตามหลักกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์

(4) เงินสำรองของสหกรณ์ต้องไม่ถูกใช้ไปในทางอื่น นอกจากใช้เพื่อการขาดทุนหรือแยกสหกรณ์

(5) เงินของสหกรณ์ นอกจากใช้เพื่อการประกอบกิจการแล้ว หากยังเหลืออีกให้ฝากได้เพียงสหกรณ์ด้วยกัน หรือ ชุมนุมสหกรณ์ หรือ ฝากธนาคาร หรือ สถาบันการเงินที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์ แต่ถ้าจะลงทุนคงทำได้เฉพาะซื้อหลักทรัพย์รัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ ชื่อหุ้นของธนาคารที่มีวัตถุประสงค์ให้ความช่วยเหลือการเงินแก่สหกรณ์ หุ้นชุมนุมสหกรณ์หรือสหกรณ์อื่น หรือลงทุนอย่างอื่นตามคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติประกาศกำหนด

ค. ด้านการบัญชี ประกอบด้วย

- (1) สหกรณ์ต้องทำบัญชีตามแบบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด ซึ่งประกอบด้วย งบดุล และบัญชีกำไรขาดทุน
- (2) การลงบัญชี ถ้าเป็นรายการเงินสด ต้องบันทึกบัญชีภายในวันที่เกิดเหตุนั้น ถ้าไม่เกี่ยวกับเงินสดต้องบันทึกบัญชีภายใน 3 วัน
- (3) สหกรณ์ต้องทำงบดุลให้แล้วเสร็จและให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบแล้วนำเสนอที่ประชุมใหญ่อนุมัติภายใน 150 วัน นับแต่วันสิ้นปีทางบัญชี

2.2 อำนาจกระทำการของสหกรณ์ สหกรณ์เป็นบุคคลที่มาจากการจดทะเบียน และได้กำหนดวัตถุประสงค์ตามประเภทสหกรณ์ ภายในกรอบวัตถุประสงค์แห่งประเภทสหกรณ์นี้ พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 กำหนดขอบเขตอำนาจกระทำการสหกรณ์ไว้โดยรวม แต่ไม่ได้หมายความว่าสหกรณ์ประเภทใดประเภทหนึ่งอาจใช้อำนาจกระทำการได้ทุกประการ จะมีอำนาจกระทำการได้แต่เฉพาะเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามประเภทสหกรณ์เท่านั้นอำนาจกระทำการสหกรณ์ดังกล่าวประกอบด้วย

1. ประกอบกิจการ สหกรณ์อาจดำเนินธุรกิจได้หลายประการ ได้แก่ การผลิต การค้า การอุตสาหกรรมแปรรูป การบริการ ทั้งบริการการเงินหรือบริการอย่างอื่น การประกอบกิจการของสหกรณ์ต้องเป็นไปเพื่อให้สมาชิกได้รับประโยชน์เป็นสำคัญ
2. จัดสวัสดิการแก่สมาชิกหรือการสงเคราะห์ โดยดำเนินการให้กับสมาชิกและครอบครัว มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับฐานะกิจการของสหกรณ์นั้น ๆ ทั้งนี้รวมถึงการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการแก่สมาชิกด้วย
3. ขอรับความช่วยเหลือทางวิชาการจากภาครัฐ ภาคเอกชน หรือหน่วยงานในต่างประเทศ
4. ททรัพย์สินของสหกรณ์ทุกชนิดรวมทั้งเงิน สหกรณ์อาจให้บริการสมาชิกได้ด้วยการทำนิติกรรม คือ ให้กู้ ให้เงินเชื่อ ให้ยืม ให้เช่า ให้เช่าซื้อ หรือโอนไปโดยอาศัยนิติสัมพันธ์อย่างหนึ่งอย่างใด และสหกรณ์อาจให้สมาชิกรับเอาทรัพย์สินของตนเป็นหลักประกันก็ได้ โดยทำสัญญาจำนองสำหรับอสังหาริมทรัพย์ หรือสัญญาจำนำสำหรับสังหาริมทรัพย์

5. สหกรณ์อาจจัดหาทรัพย์สินทุกชนิดรวมทั้งเงิน เพื่อใช้ประกอบกิจการหรือให้บริการสมาชิกด้วยวิธี ซื้อ กู้ ยืม เช่า เช่าซื้อ รับโอนสิทธิการเช่าหรือสิทธิจำหน่าย หรือจัดให้ได้มาด้วยวิธีอื่นใด แม้การจัดได้มานั้นสหกรณ์จะเอาทรัพย์สินเป็นหลักประกันจำนองหรือจำนำก็ได้

6. รับฝากเงินจากสมาชิกหรือสหกรณ์อื่น ทั้งประเภทออมทรัพย์หรือประจำ หรือให้สหกรณ์อื่นกู้ยืมเงินก็ได้ แต่ทั้งการรับฝากเงินและการให้กู้ยืมเงินดังกล่าวต้องเป็นไปตามระเบียบของสหกรณ์ที่ได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์แล้ว

7. กระทำการอย่างอื่นนอกเหนือจากที่กล่าวมาข้างต้นเท่าที่จำเป็น ซึ่งมีผลโดยตรงให้สหกรณ์แต่ละประเภทบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดในข้อบังคับ เช่น การให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก แม้มีใช้ทรัพย์สินของสมาชิก สหกรณ์ก็อาจรับจำนองจำนำทรัพย์สินของบุคคลอื่นเป็นประกันได้

3. ผู้ตรวจการสหกรณ์และการปฏิบัติหน้าที่

3.1 ผู้ตรวจการสหกรณ์

การปฏิบัติเพื่อตรวจสอบการดำเนินงานของสหกรณ์มีบุคคลที่เกี่ยวข้องอย่างมีนัยสำคัญ 2 คน บุคคลแรก คือ ผู้ตรวจการสหกรณ์ เป็นบุคคลที่นายทะเบียนสหกรณ์ใช้อำนาจแต่งตั้งขึ้นตามมาตรา 16(3) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 บุคคลที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการสหกรณ์ แม้กฎหมายจะมีได้กำหนดคุณสมบัติไว้ แต่นายทะเบียนสหกรณ์จะเลือกแต่งตั้งจากข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ ตั้งแต่ ระดับ 5 ขึ้นไป ตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วยผู้ตรวจการสหกรณ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549 บุคคลที่สอง คือ นายทะเบียนสหกรณ์ หรือรองนายทะเบียนสหกรณ์ โดยรองนายทะเบียนสหกรณ์ที่ได้รับมอบหมายจากการแต่งตั้งขึ้นตามมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ซึ่งได้แก่ ผู้ดำรงตำแหน่งสหกรณ์จังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์พื้นที่ 1 และพื้นที่ 2 กรุงเทพมหานคร และนายทะเบียนสหกรณ์ได้มอบหมายให้เป็นผู้ใช้อำนาจสั่งการตามรายงานของผู้ตรวจการสหกรณ์

3.2 อำนาจหน้าที่ผู้ตรวจการสหกรณ์

ผู้ตรวจการสหกรณ์ มีอำนาจหน้าที่ดังบัญญัติในมาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ประกอบด้วย

- (1) ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์
- (2) ตรวจสอบฐานะการเงินของสหกรณ์

การตรวจสอบกิจการและฐานะการเงินของสหกรณ์ ต้องกระทำตามกรอบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนดกรอบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนดให้ตรวจสอบเป็นไปตามคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ ที่ 379/2546 ลงวันที่ 17 มีนาคม 2546

- (3) รายงานผลการตรวจสอบต่อนายทะเบียนสหกรณ์

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบ

เพื่อให้การตรวจการสหกรณ์ ดำเนินการได้ตามวัตถุประสงค์พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 กำหนดให้ผู้ตรวจการสหกรณ์ดำเนินการได้ดังนี้

- (1) ออกคำสั่งเป็นหนังสือให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ทั้ง คณะ หรือรายบุคคล ผู้ตรวจสอบกิจการ ผู้จัดการสหกรณ์ หรือเจ้าหน้าที่สหกรณ์ มาชี้แจงข้อเท็จจริงอันเกี่ยวกับกิจการของสหกรณ์
 - (2) มีหนังสือเชิญสมาชิกสหกรณ์มาชี้แจงข้อเท็จจริง
 - (3) มีหนังสือสั่งให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ทั้งคณะหรือ รายบุคคล ผู้ตรวจสอบกิจการ ผู้จัดการสหกรณ์ เจ้าหน้าที่สหกรณ์ หรือสมาชิกสหกรณ์ ส่งเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินงาน หรือรายงานการประชุมของสหกรณ์
 - (4) เข้าไปในสำนักงานของสหกรณ์ในระหว่างเวลาทำงานของ สหกรณ์ ซึ่งจะแจ้งให้สหกรณ์ทราบล่วงหน้าก่อนหรือไม่ได้ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบ โดยผู้ตรวจการสหกรณ์จะต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อผู้เกี่ยวข้องในสหกรณ์ด้วย ปัจจุบันใช้บัตรข้าราชการแทน
 - (5) ให้ผู้เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบของสหกรณ์ อำนวยความสะดวก หรือช่วยเหลือ หรือให้คำชี้แจงแก่ผู้ตรวจการสหกรณ์
- อนึ่ง การเข้าไปตรวจสอบในสำนักงานของสหกรณ์ แม้จะไม่ต้องแจ้งล่วงหน้า แต่ก็ควรแจ้งให้สหกรณ์ได้ทราบไว้ก่อนว่า ผู้ตรวจการสหกรณ์คนใดมีอำนาจหน้าที่ ตรวจสอบสหกรณ์แห่งนั้น
- (6) ร้องทุกข์ดำเนินคดีอาญาต่อเจ้าพนักงานสอบสวน (แจ้งความ ตำรวจ) หากคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ กรรมการคนหนึ่งคนใด ผู้ตรวจสอบกิจการ ผู้จัดการ เจ้าหน้าที่สหกรณ์ หรือสมาชิกสหกรณ์ ไม่มาชี้แจงข้อเท็จจริงหรือไม่ส่งเอกสาร เกี่ยวกับการดำเนินงาน หรือรายงานการประชุมของสหกรณ์ หรือขัดขวางการเข้าไป ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานของสหกรณ์ หรือไม่ให้คำชี้แจงแก่ผู้ตรวจการสหกรณ์ในการ ปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบในสำนักงานของสหกรณ์

3.4 การตรวจสอบกิจการของสหกรณ์

กิจการของสหกรณ์ อาจมีได้ 2 ลักษณะ ได้แก่ กิจการอำนวยการ และ กิจการทางธุรกิจ ตรวจสอบกิจการอำนวยการ คือ ตรวจสอบความสามารถในการ บริหารงานอำนวยการ เช่น งานบุคคล งานสวัสดิการ งานที่ต้องดำเนินการตาม กฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ ข้อบังคับ ระเบียบ มติของสหกรณ์ งานของผู้ตรวจสอบกิจการ งานรับจ่ายเงิน งานนิติกรรมสัญญาและเอกสารทางกฎหมาย งานเกี่ยวกับการออก

กฎระเบียบของสหกรณ์และการบังคับใช้ การไม่ดำเนินกิจการหรือการหยุดกิจการ หรือ ดำเนินกิจการก่อให้เกิดความเสียหาย

กิจการทางธุรกิจ คือ การตรวจสอบความสามารถในการจัดการธุรกิจ ของสหกรณ์ สหกรณ์มีหลักการว่าการดำเนินธุรกิจต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ของบรรดา สมาชิก ธุรกิจของสหกรณ์ ประกอบด้วย ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจรวมซื้อ ธุรกิจรวมขาย ธุรกิจ แปรรูป ธุรกิจเงินฝาก และธุรกิจบริการสาขาต่างๆ การตรวจสอบกิจการธุรกิจ ควรเป็น การวิเคราะห์ประเมินผลความก้าวหน้าของธุรกิจ และวิเคราะห์ ประเมินความเสี่ยงของ ธุรกิจที่จะเป็นอุปสรรค ไม่ให้เกิดผลสำเร็จ หรือไม่เกิดผลดีต่อสมาชิก

ข้อกำหนดที่นายทะเบียนสหกรณ์ให้ผู้ตรวจการสหกรณ์ตรวจสอบ กิจการของสหกรณ์ ปรากฏตามข้อ 3 ของคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ ที่ 379/2546 ลงวันที่ 17 มีนาคม 2546 เรื่อง กำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการสหกรณ์ คือ ให้ตรวจสอบการดำเนินงานของฝ่ายจัดการ และคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ตามแนวทางการตรวจสอบที่แนบท้ายคำสั่งให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับ และ ระเบียบของสหกรณ์ หรือมติที่ประชุมใหญ่ และมติที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ สหกรณ์ ตลอดจนคำสั่งและคำแนะนำ และระเบียบของนายทะเบียนสหกรณ์ ทั้งที่รายการ ที่ตรวจสอบให้ผู้ตรวจการสหกรณ์พิจารณาตามความเหมาะสม แนวทางและรายการ การตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ท้ายคำสั่งดังกล่าว มีดังนี้

1. แนวทางการตรวจสอบกิจการ

ก. การตรวจสอบการดำเนินงานคณะกรรมการดำเนินการ ประกอบด้วย รายการดังต่อไปนี้

- (1) การบันทึกรายงานการประชุม
- (2) การดำเนินการตามมติที่ประชุม
- (3) การมอบอำนาจหน้าที่ในการดำเนินงาน
- (4) การจัดทำนิติกรรมสัญญาของสหกรณ์
- (5) การจัดจ้างเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์
- (6) หลักฐานการจดทะเบียนสหกรณ์ ข้อบังคับ ระเบียบ และ ข้อกำหนดต่างๆของสหกรณ์
- (7) หลักฐานการจัดทำทะเบียนต่างๆ
- (8) การเก็บรักษารายงานประจำปี และงบการเงินของสหกรณ์

ข. การตรวจสอบการดำเนินงานของฝ่ายจัดการ ประกอบด้วยรายการดังต่อไปนี้

- (1) การมอบหมายหน้าที่การงาน
- (2) การจัดทำทะเบียนต่างๆ
- (3) การจัดทำแผนปฏิบัติงาน
- (4) การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงาน
- (5) การจัดการด้านเงินทุน
- (6) การจัดการด้านธุรกิจทุกประเภทของสหกรณ์

3.5 การตรวจสอบฐานะการเงินของสหกรณ์

ฐานะการเงิน หมายถึง ปริมาณเงินที่ไหลเวียนอยู่ในระบบการบริหารของสหกรณ์ อาจพิจารณาได้ 2 ลักษณะ คือ ปริมาณเงินที่อยู่ในบังคับของพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 และปริมาณเงินที่อยู่ในวงจรกิจของสหกรณ์

ปริมาณเงินที่อยู่ในบังคับกฎหมาย ได้แก่ การก่อกำหนดไม่เกินจำนวนที่ได้รับความเห็นชอบ การดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องตามกำหนดในกฎกระทรวงว่าด้วยการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องของสหกรณ์ การรับและใช้เงินที่ได้จากการอุดหนุนหรือการบริจาค ทุนเรือนหุ้น ทุนสะสม และทุนสำรองรวมทั้งการนำเงินของสหกรณ์ไปฝากหรือลงทุน โดยถูกต้องเหมาะสม

ปริมาณเงินในวงจรกิจ คือ การไหลเวียนของเงินสดที่มีความสมดุลต้องไม่ขาดสภาพคล่อง หรือถ้าขาดสภาพคล่องต้องเป็นระยะเวลาสั้นๆ และมีความยืดหยุ่นที่จะให้สภาพคล่องกลับมาที่ความสมดุลอย่างรวดเร็ว เงินสดหมุนเวียนในวงจรกิจของสหกรณ์ ควรต้องมีการวิเคราะห์และประเมินผลเป็นประจำ อาจทุกสัปดาห์ก็ได้ เพราะจะเป็นพื้นฐานการตัดสินใจในการดำเนินธุรกิจต่อไปอย่างไร หรือหาจุดบกพร่องเพื่อปรับปรุงแก้ไข การประเมินผลสถานะการเงินสามารถดำเนินการตามทฤษฎีวิเคราะห์งบการเงินธุรกิจ เช่น หลักการวิเคราะห์แบบ CAMELS ได้แก่ การวิเคราะห์อัตราส่วน

- (1) ความเพียงพอของเงินทุนในสหกรณ์ ดูจากหนี้สินต่อทุน อัตราทุนสำรอง การเติบโตของทุน
- (2) คุณภาพของสินทรัพย์ ดูจากหนี้ค้างชำระ การหมุนเวียนของสินทรัพย์ การเติบโตของสินทรัพย์

(3) ความสามารถในการบริหารเงิน ดูจากอัตราการเติบโตของธุรกิจ

(4) การทำกำไร ดูจากค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไร การเติบโตของกำไร อัตรากำไรต่อรายได้ธุรกิจ

(5) สภาพคล่อง ดูจากการหมุนเวียนของทุน การหมุนเวียนของสินค้า ค่าเฉลี่ยของสินค้าคงเหลือ ความสามารถชำระหนี้ระยะสั้นได้

(6) ผลกระทบการเงินที่มีต่อธุรกิจ ดูได้จากการประเมินความเสี่ยงที่ได้จากการวิเคราะห์อัตราส่วนจาก (1)-(5) การจัดการความเสี่ยงในส่วนนี้ คือ การวางแผนล่วงหน้าเพื่อลดจุดอ่อนให้ความเสี่ยงหมดไป หรือความเสี่ยงอยู่ในระดับที่สหกรณ์จะควบคุมได้

ข้อกำหนดที่นายทะเบียนสหกรณ์ให้ผู้ตรวจการสหกรณ์ตรวจสอบฐานะการเงินของสหกรณ์ ปรากฏตามคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ ที่ 379/2546 ลงวันที่ 17 มีนาคม 2546 เรื่อง กำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการสหกรณ์ ข้อ 4 คือ ให้ตรวจสอบการบันทึกรายการในสมุดบัญชีทะเบียน และเอกสารทางการเงิน การบัญชีของสหกรณ์ ตามแนวทางตรวจสอบที่แนบอยู่ท้ายคำสั่ง ทั้งนี้ รายการที่ตรวจสอบให้ผู้ตรวจการสหกรณ์พิจารณาตามความเหมาะสม แนวทางและรายการตรวจสอบฐานะการเงินของสหกรณ์ท้ายคำสั่งดังกล่าว มีดังนี้

ก. การบัญชีของสหกรณ์ ประกอบด้วยรายการดังต่อไปนี้

- (1) การบันทึกรายการบัญชีในสมุดบันทึกการขึ้นต้น
- (2) การบันทึกรายการบัญชีในสมุดบันทึกการขึ้นปลาย
- (3) งบทดลอง

ข. การเงินของสหกรณ์ ประกอบด้วยรายการดังต่อไปนี้

- (1) การรับเงิน
- (2) การจ่ายเงิน
- (3) การเก็บรักษาเงิน

3.6 การรายงานผลการตรวจสอบต่อนายทะเบียนสหกรณ์

ผลการตรวจสอบกิจการและฐานะการเงินของสหกรณ์ของผู้ตรวจสอบกิจการอาจมีรายงานได้หลายประการ ดังนี้

(1) ไม่มีความบกพร่อง คือ ทั้งกิจการและฐานะการเงินของ สหกรณ์มีความเรียบร้อยและดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุตามเป้าหมาย

(2) มีความบกพร่องเล็กน้อย คือ ความบกพร่องนั้นไม่ถือเป็นสาระสำคัญถึงระดับทำให้สหกรณ์ หรือสมาชิก หรือผู้ใดผู้หนึ่งได้รับความเสียหาย หรือ อาจได้รับความเสียหาย

(3) มีความบกพร่องมาก คือ ความบกพร่องนั้นเกิดจากการ ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบคำสั่งของนายทะเบียนสหกรณ์ หรือ ทางราชการ หรือข้อบังคับ ระเบียบ มติที่ประชุมของสหกรณ์ โดยไม่ชอบ กระทำหรือ ละเว้นกระทำการอันให้ผู้หนึ่งผู้ใดได้รับประโยชน์โดยไม่ชอบ หรือกระทำการโดย เจตนาทุจริต หรืออาจเป็นช่องทางให้ผู้อื่นได้รับประโยชน์โดยมิชอบ หรืออาจเป็น ช่องทางการทุจริต หรือมีการลงมติของที่ประชุมใหญ่ ที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ สหกรณ์อันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบของสหกรณ์ ระเบียบหรือคำสั่ง ของนายทะเบียนสหกรณ์

การรายงานผลกรณีไม่มีความบกพร่อง เป็นการรายงานต่อนายทะเบียน สหกรณ์ หรือรองนายทะเบียนสหกรณ์ที่ได้รับมอบหมายเพื่อทราบ

กรณีมีความบกพร่องเล็กน้อย ควรตั้งรายงานเหตุผลข้อบกพร่องนั้น ว่าเกิดขึ้นอย่างไร มีสาเหตุมาจากอะไร และควรเสนอแนะให้นายทะเบียนสหกรณ์ กำหนดวิธีการแก้ไขด้วยการใช้อำนาจตามมาตรา 16 (1) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 คือ ช่วยเหลือ แนะนำสหกรณ์ให้ดำเนินการให้ถูกต้อง

ส่วนกรณีสหกรณ์มีข้อบกพร่องมาก ควรถือเป็นเรื่องสำคัญ การรายงาน ต้องแสดงให้เห็นว่าเกิดขึ้นอย่างไร มีสาเหตุจากอะไร ผู้ใดเป็นผู้กระทำหรือละเว้น การกระทำ เกิดผลหรืออาจเกิดผลเสียหายอย่างไร มีข้อเสนอแนะนายทะเบียนสหกรณ์ หรือรองนายทะเบียนสหกรณ์ที่ได้รับมอบหมายใช้อำนาจสั่งการ กำหนดวิธีการแก้ไข อย่างไร ภายในเวลาเท่าใด การเสนอให้ใช้อำนาจสั่งการแก้ไข ต้องคำนึงถึงสาเหตุ ของการกระทำ หรือ ละเว้นกระทำจนเป็นเหตุให้เกิดความบกพร่อง เช่น การลงมติ ฝ่าฝืนกฎหมาย ควรเสนอขยับยั้งหรือเพิกถอน สหกรณ์ไม่ร้องทุกข์หรือฟ้องคดี ควรเสนอ ให้ดำเนินคดีแทน สหกรณ์ไม่ดำเนินกิจการหรือหยุดดำเนินการ 1 หรือ 2 ปี แล้วแต่ กรณี ควรเสนอสั่งเลิกสหกรณ์ สหกรณ์มีการทุจริต ควรเสนอให้ดำเนินคดีอาญา เป็นต้น

4. วิธีปฏิบัติการตรวจการสหกรณ์

การตรวจการสหกรณ์ เป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 อันประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ

4.1 เตรียมการตรวจสอบ ควรดำเนินการดังนี้

(1) จัดทำแผนการตรวจสอบ (อาจเป็นภายในระยะเวลา 1 ปี หรือน้อยกว่า 1 ปี ก็ได้) โดยแผนการตรวจสอบต้องครอบคลุมการตรวจสอบการดำเนินงานของสหกรณ์ทางด้านกิจการและฐานะการเงินของสหกรณ์

(2) แจ้งเป้าประสงค์ของการตรวจสอบให้สหกรณ์ทราบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเอกสารหลักฐานรวมทั้งบุคคลที่เกี่ยวข้องในคราวที่จะมีการตรวจสอบประจำปี ซึ่งเป็นกรณีปกติ และควรจะมีการนัดหมายและแสดงตัวในการเข้าตรวจสอบก่อนการเข้าตรวจสอบ แต่ในการที่จะต้องมีการตรวจสอบตามคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์เป็นกรณีพิเศษซึ่งมีสาเหตุมาจากการร้องเรียน หรือเกิดการทุจริตในสหกรณ์ก็อาจไม่แจ้งให้สหกรณ์ทราบล่วงหน้าแต่ต้องแสดงตนเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ ภายใต้อำนาจหน้าที่กฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ได้ให้อำนาจไว้ตามสมควรแก่เหตุ

4.2 ปฏิบัติการตรวจสอบ ควรดำเนินการ ดังนี้

(1) เข้าดำเนินการตรวจสอบตามแผนที่ได้กำหนดไว้ให้ครบถ้วน

(2) การใช้เทคนิคการเข้าตรวจสอบสามารถกระทำได้ตามความถนัด และประสบการณ์ของผู้ตรวจการสหกรณ์ที่ได้รับแต่งตั้งตั้งแต่ละคน แต่ควรต้องคำนึงถึงความเป็นอิสระของสหกรณ์ และผลกระทบที่อาจทำให้เกิดความเดือดร้อนเสียหายแก่สหกรณ์ได้

(3) ข้อพึงระมัดระวังของผู้ตรวจการสหกรณ์ในการเข้าตรวจสอบ

(3.1) ระมัดระวังบุคลิกภาพในด้านการแต่งกาย กริยา วาจา หลีกเลี่ยงการโต้เถียง

(3.2) ชี้แจงเหตุผลหรือสอบถามข้อมูลด้วยลักษณะที่เป็นมิตร สุภาพ

(3.3) ไม่สมควรกล่าวในเชิงตำหนิ หรือวิพากษ์วิจารณ์ หรือด่าทอสุปในประเด็นที่ยังไม่ชัดเจน หรือแสดงออกให้กระทบกระเทือนต่อสหกรณ์

(3.4) ไม่สมควรพูดเล่นหรือพูดโดยไม่ยั้งคิด

4.3 รายงานการตรวจสอบเพื่อสั่งการ ตามคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ ที่ 379/2546 ลงวันที่ 17 มีนาคม 2546 ได้กำหนดไว้เป็น 2 ระยะ ได้แก่

ระยะที่ 1 ให้ผู้ตรวจการสหกรณ์จัดทำรายงานการตรวจสอบตามแบบฟอร์มท้ายคำสั่งข้างต้น โดยผู้ตรวจการสหกรณ์ในส่วนภูมิภาคยื่นรายงานต่อสหกรณ์จังหวัดในฐานะรองนายทะเบียนสหกรณ์ สำหรับผู้ตรวจการสหกรณ์ในส่วนกลาง ให้ยื่นต่อผู้อำนวยการสำนักจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์ หรือผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์ พื้นที่ 1 และพื้นที่ 2 ในฐานะรองนายทะเบียนสหกรณ์ปฏิบัติการแทนนายทะเบียนสหกรณ์ เพื่อทราบหรือพิจารณาสั่งการแล้วแต่กรณี (ประกอบคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ ที่ 827/2546 ลงวันที่ 13 ตุลาคม 2546)

ระยะที่ 2 ให้ผู้ตรวจการสหกรณ์ตรวจสอบผลการแก้ไขข้อบกพร่องที่สหกรณ์ได้แก้ไขตามหนังสือสั่งการและแจ้งให้นายทะเบียนสหกรณ์ทราบแล้ว เพื่อตรวจสอบว่าสหกรณ์ได้ดำเนินการครบถ้วนถูกต้องหรือไม่ แล้วรายงานให้นายทะเบียนสหกรณ์ทราบหรือสั่งการต่อไป

4.4 ข้อเสนอแนะการใช้อำนาจสั่งการ

(1) เมื่อผู้ตรวจการสหกรณ์ตรวจสอบไม่พบข้อบกพร่องให้รายงานนายทะเบียนสหกรณ์เพื่อทราบ

(2) กรณีตรวจสอบพบข้อบกพร่องเล็กน้อยที่สหกรณ์สามารถแก้ไขได้ทันที ให้เสนอนายทะเบียนสหกรณ์ออกคำแนะนำให้สหกรณ์แก้ไขโดยพิจารณาใช้อำนาจตามมาตรา 16 (1)

(3) กรณีตรวจสอบพบข้อบกพร่องที่อาจทำให้สหกรณ์เกิดความเสียหายหรือมีความเสียหายเกิดขึ้นแล้ว ให้ผู้ตรวจการสหกรณ์ปรับข้อเท็จจริงให้เข้ากับข้อกำหนดเพื่อเป็นข้อเสนอแนะให้นายทะเบียนสหกรณ์พิจารณาใช้อำนาจสั่งการตามที่กฎหมายว่าด้วยสหกรณ์บัญญัติไว้

4.5 การติดตามและประเมินผลการสั่งการ เป็นการประเมินผลการตรวจสอบโดยใช้องค์ประกอบต่าง ๆ เช่น

(1) การติดตามผลระหว่างการดำเนินงาน หมายถึง การสังเกตการติดตาม การมีระบบรายงานความคืบหน้าของงาน รวมทั้งการสอบทานหรือการยืนยันยอดระหว่างการปฏิบัติงาน เช่น การรายงานผลการแก้ไขปัญหาในการดำเนินงาน

ของสหกรณ์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลสหกรณ์ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 ทาง Internet/Intranet ของกรมส่งเสริมสหกรณ์

(2) การประเมินการควบคุมโดยองค์กรของสหกรณ์เอง เป็นการประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกัน (Workshop) ระหว่างคณะกรรมการดำเนินการ ฝ่ายจัดการ สมาชิก หรือบุคคลภายนอกผู้มีความรู้ด้านการควบคุม และผู้อื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกิจกรรมควบคุมและประเมินผลร่วมกันในแต่ละด้านที่รับผิดชอบ การประชุมดังกล่าว จะทำให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้าใจความจำเป็นและการยอมรับการควบคุมที่ได้จากมติ การประชุม ซึ่งได้ผลดีกว่าการควบคุมจากการสั่งการโดยคณะกรรมการดำเนินการ แต่ฝ่ายเดียว

(3) การประเมินผลอิสระ เป็นการประเมินตามช่วงเวลาที่กำหนดขึ้น โดยผู้ที่ไม่มีส่วนได้เสียกับการแก้ไขปัญหาของสหกรณ์เพื่อให้สามารถแสดงความคิดเห็น ได้อย่างเป็นอิสระ เช่น การประเมินจากผลการแก้ไขข้อบกพร่องของสหกรณ์ โดยใช้การประชุมคณะทำงานระดับจังหวัดแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานของสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกรที่มีข้อบกพร่อง (จกบ.)

ตัวอย่างข้อเสนอเพื่อให้นายทะเบียนสหกรณ์ใช้อำนาจสั่งการ

ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ตรวจการสหกรณ์กับนายทะเบียนสหกรณ์ หรือรองนายทะเบียนสหกรณ์ ที่นายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย คือ หลังจากการปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบสหกรณ์แล้ว ผู้ตรวจการสหกรณ์ต้องเสนอผลการตรวจสอบสหกรณ์ให้นายทะเบียนทราบหรือพิจารณาทุกครั้ง กรณีผลการตรวจมีข้อบกพร่องหรือมีความเสื่อมเสียผลประโยชน์ของสหกรณ์หรือสมาชิก ผู้ตรวจการสหกรณ์ต้องเสนอวิธีการแก้ไขเพื่อให้นายทะเบียนสหกรณ์หรือรองนายทะเบียนสหกรณ์ผู้ที่ได้รับมอบหมาย พิจารณาสั่งการตามอำนาจที่กำหนดในพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 ดังนี้

1. สั่งการตามมาตรา 16 (1) เป็นกรณีปฏิบัติไม่ถูกต้อง ซึ่งเป็นการตรวจพบข้อบกพร่องเพียงเล็กน้อย ข้อบกพร่องนั้นไม่มีนัยสำคัญต่อความเสื่อมเสียหรือเสียหาย แก่สหกรณ์หรือบุคคลใด ข้อเสนอแนะควรให้ใช้อำนาจตามมาตรา 16 (1) คือการแนะนำให้สหกรณ์ปฏิบัติให้ถูกต้อง หรือให้การช่วยเหลือสหกรณ์เพื่อปฏิบัติให้ถูกต้อง เช่น ถือเงินสดเกินจำนวนที่ระเบียบกำหนด

2. สั่งการตามมาตรา 22 (1) ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์แก้ไขข้อบกพร่อง เป็นกรณีตรวจพบว่ามีข้อบกพร่องถึงระดับที่มีนัยสำคัญกับการจะเกิดผลเสียแก่สหกรณ์ หรือสมาชิก หรือบุคคลอื่น ซึ่งข้อบกพร่องนั้นเกิดขึ้นโดยเกี่ยวข้องกับกิจการหรือฐานะการเงินของสหกรณ์ เช่น มีเงินสดขาดบัญชีโดยยังไม่ทราบผู้รับผิดชอบหรือทราบผู้รับผิดชอบแล้วสัญญาที่ยืมไม่เรียบร้อย ให้กู้เงินโดยไม่มีหลักประกันหรือผู้อนุมัติไม่มีอำนาจ เจ้าหน้าที่สหกรณ์กระทำผิดวินัย เป็นต้น

3. สั่งการตามมาตรา 22 (2) ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ระงับการปฏิบัติบางส่วน เป็นกรณีตรวจพบมีข้อบกพร่องถึงระดับที่มีนัยสำคัญกับการจะเกิดผลเสีย หรือเกิดผลเสียขึ้นแล้ว จะดำเนินการแล้ว หรือจะดำเนินการต่อไปก็ตาม เช่น สหกรณ์กู้ยืมเงินเกินกว่าวงเงินที่ได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์ ต้องสั่งระงับการใช้จ่ายเงินกู้ยืมส่วนที่เกิน และให้สหกรณ์คืนเงินส่วนเกินแก่เจ้าหนี้ หรือสหกรณ์ไม่ดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องตามที่กำหนดในกฎกระทรวงว่าด้วยการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องของสหกรณ์ ต้องสั่งระงับการฝากเงินโดยให้สหกรณ์แก้ไขเรื่องการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง ตามอัตราที่กฎกระทรวงกำหนดก่อน

4. สั่งการตามมาตรา 22 (3) การสั่งหยุดปฏิบัติหน้าที่ชั่วคราว เป็นกรณีตรวจพบมีการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์มีข้อบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งเกิดผลเสียต่อสหกรณ์ หรือสมาชิก หรือบุคคลใดแล้ว หรืออาจจะเกิดขึ้นในภายหน้า เช่น มีกรรมการบางส่วนในคณะกรรมการไม่มีคุณสมบัติเป็นกรรมการ หรือเลือกตั้งมาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือข้อบังคับ หรือคณะกรรมการเงินกู้ อนุมัติเงินกู้ส่งไปในทางทุจริตต่อสหกรณ์ หรือคณะกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการที่พึงมีตามข้อบังคับ

5. สั่งการตามมาตรา 22 (4) ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์พ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ หรือรายบุคคล เป็นกรณีตรวจพบว่าคณะกรรมการหรือกรรมการบางคน จงใจกระทำหรือดวันกระทำการในการปฏิบัติหน้าที่ของตน เพื่อให้เกิดการเสื่อมเสียผลประโยชน์ของสหกรณ์ หรือสมาชิกอย่างร้ายแรง หรือเจตนากระทำโดยทุจริตเพื่อให้ตนเองหรือบุคคลได้รับประโยชน์ เช่น จงใจไม่ปฏิบัติตามคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ หรือรองนายทะเบียนสหกรณ์ที่นายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย หรือรองนายทะเบียนสหกรณ์ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่โดยฝ่าฝืนกฎหมาย ข้อบังคับ ทำให้สหกรณ์เสียหายอย่างร้ายแรง หรือจงใจทุจริต หรือร่วมกันทุจริต เอาเงินของสหกรณ์ไป

6. สั่งการตามมาตรา 20 ยับยั้งหรือเพิกถอนมติที่ประชุมใหญ่หรือที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ เป็นกรณีที่ตรวจพบว่าที่ประชุมใหญ่หรือที่ประชุมกรรมการดำเนินการสหกรณ์ลงมติอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยมตินั้นฝ่าฝืนกฎหมาย ฝ่าฝืนข้อบังคับระเบียบของสหกรณ์ หรือ ฝ่าฝืนระเบียบคำสั่งของนายทะเบียนสหกรณ์ โดยมีต้องคำนึงว่าการฝ่าฝืนนั้นจะมีผลเสียเกิดขึ้นหรือไม่ เช่น ที่ประชุมใหญ่ลงมติได้ผู้จัดการสหกรณ์ออก หรือที่ประชุมใหญ่ลงมติจัดสรรกำไรสุทธิเป็นทุนสะสม ซึ่งมีได้กำหนดในข้อบังคับ คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ลงมติไล่สมาชิกออกโดยไม่มี การตั้งคณะกรรมการสอบสวน หรือลงมติให้กระทำการโดยไม่อยู่ในขอบอำนาจ หรือให้ทำการนอกเหนือวัตถุประสงค์ มติเช่นนี้ย่อมต้องเสนอให้สั่งการเพิกถอน ส่วนกรณีต้องสั่งการยับยั้ง จะเป็นมติดีที่ยังมีข้อสงสัยที่อาจต้องรอการตรวจสอบว่ามตินั้นฝ่าฝืนกฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือไม่ เช่น มติคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ให้ทำสัญญากู้ยืมเงิน แต่ยังคงมีความสงสัยว่าตามสัญญากู้ยืมนั้นเกินวงเงินที่นายทะเบียนสหกรณ์เห็นชอบหรือไม่

หรือมติดรับเจ้าหน้าที่สหกรณ์เข้าทำงาน แต่ยังมีปัญหาเรื่องเรียนเกี่ยวกับคุณสมบัติของบุคคลผู้นั้นถูกต้องตามระเบียบหรือไม่

7. การปฏิบัติตามมาตรา 21 ร้องทุกข์หรือฟ้องคดีแทนสหกรณ์ เป็นกรณีที่ตรวจพบว่า กรรมการ ผู้จัดการ หรือเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ ทำให้สหกรณ์เสียหาย และสหกรณ์ไม่ร้องทุกข์หรือฟ้องคดีผู้กระทำผิดในทางอาญา หรือเรียกร้องค่าเสียหายในทางแพ่ง ผู้ตรวจการสหกรณ์จะรู้ได้ว่าสหกรณ์ร้องทุกข์หรือฟ้องคดีหรือไม่ อาจได้จากข้อเท็จจริง 3 ประการ ประการแรก คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ลงมติไม่ดำเนินการ ประการที่สอง คดีใกล้ขาดอายุความ แต่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ไม่เร่งรัดจะดำเนินการ ประการที่สาม พฤติกรรมของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์แสดงออกมาซึ่งเชื่อได้ว่าจะไม่ดำเนินการใด ๆ

8. สั่งการตามมาตรา 71 ให้เลิกสหกรณ์ เป็นกรณีที่ผู้ตรวจการสหกรณ์พบว่า สหกรณ์มีพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

(1) ไม่เริ่มดำเนินกิจการภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่จดทะเบียนไม่ดำเนินการในที่นี้หมายถึงไม่ประกอบกิจการตามวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดในข้อบังคับ เพียงแต่เรียกชำระค่าหุ้น ค่าธรรมเนียมแรกเข้า แต่ไม่มีการประชุมคณะกรรมการดำเนินการเพื่อประกอบกิจการธุรกิจ หรือไม่เรียกประชุมใหญ่สามัญภายใน 90 วัน นับแต่วันจดทะเบียน ทั้งที่เวลาเลยมากกว่า 1 ปี พฤติการณ์เช่นนี้ก็ถือได้ว่าไม่เริ่มดำเนินการเสียภายในหนึ่งปี

(2) หยุดดำเนินกิจการติดต่อกันเป็นเวลา 2 ปี นับแต่วันหยุดดำเนินกิจการ หยุดดำเนินกิจการ หมายถึง สหกรณ์เคยดำเนินกิจการอยู่ก่อนแล้ว แต่มีเหตุให้สหกรณ์ต้องหยุดดำเนินการ เช่น ขาดทุนต่อเนื่อง ไม่มีทุนดำเนินการ คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์อาจลงมติให้หยุดในวันใด วันหนึ่ง หรือไม่มีมติ คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์อย่างเป็นทางการ แต่มีพฤติการณ์อื่นอันเชื่อได้ว่าสหกรณ์ได้หยุดกิจการแล้วเมื่อใด เช่น ปิดสำนักงานแล้ว หรือย้ายสำนักงานไป โดยไม่อาจสืบหาได้ว่า อยู่ที่ใด ให้เริ่มนับวันที่พบว่ามีพฤติการณ์เหล่านี้เป็นวันเริ่มต้นหยุดดำเนินกิจการ

(3) ไม่ส่งสำเนางบดุลและรายงานประจำปีต่อนายทะเบียนสหกรณ์เป็นเวลา 3 ปี ติดต่อกัน การไม่ส่งงบดุลและรายงานประจำปี อาจมีได้ 2 กรณี คือ กรณีแรก สหกรณ์ไม่สามารถตรวจสอบบัญชีได้เป็นเวลา 3 ปีติดต่อกัน กรณีที่สอง

ตรวจสอบบัญชีได้แต่ที่ประชุมใหญ่ไม่ให้การรับรองหรือรับรองแล้วแต่มีเจตนาไม่รายงานเป็นเวลา 3 ปีติดต่อกัน

(4) ไม่อาจดำเนินกิจการให้เป็นผลดี เป็นกรณีที่ตรวจสอบว่า สหกรณ์มีเหตุที่ไม่อาจจะดำเนินกิจการต่อได้แล้ว เช่น ไม่มีทุนดำเนินงานและไม่อาจจัดหาทุนมาดำเนินการต่อได้ หรือขาดทุนสะสมต่อเนื่องจนยากที่จะแก้ไข สมาชิกไม่ให้ความสนใจ ประชุมใหญ่ไม่ได้บ่อยครั้ง สมาชิกไม่มาทำกิจกรรมกับสหกรณ์ เป็นต้น กรณีนี้เป็นการใช้ดุลยพินิจของทั้งผู้ตรวจการสหกรณ์และนายทะเบียนสหกรณ์ หรือรองนายทะเบียนสหกรณ์ที่นายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย ตัดสินว่าการดำเนินการของสหกรณ์เป็นผลดีหรือไม่เป็นผลดี

(5) การดำเนินกิจการของสหกรณ์ก่อให้เกิดความเสียหายแก่สหกรณ์หรือประโยชน์ส่วนรวม กรณีนี้เป็นพฤติการณ์ของสหกรณ์ที่ปรากฏชัดแจ้งว่า ดำเนินการไปแล้วสหกรณ์จะได้รับความเสียหาย หรือประโยชน์ส่วนรวมได้รับความเสียหาย เช่น ดำเนินการโดยมีเจตนาขัดต่อกฎหมายโดยชัดเจน หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยศีลธรรมอันดีต่อประชาชน เช่น มีการดำเนินการหลอกลวงสมาชิก หลอกลวงประชาชนให้เกิดความเข้าใจผิดจนสมาชิกหรือประชาชนเสียทรัพย์โดยไม่ได้รับประโยชน์ หรือใช้สหกรณ์เป็นเพียงการบังหน้าเพื่อหลีกเลี่ยงภาษีอากร หรือโดยแท้จริงมิได้ประสงค์จะดำเนินกิจการตามหลักการและวิธีการสหกรณ์ แต่ใช้สหกรณ์เป็นเพียงเครื่องมือหาผลประโยชน์สำหรับคนใดคนหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่เป็นพวกพ้องของตน กรณีนี้ก็เช่นเดียวกัน การพิจารณาว่าการใดจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อสหกรณ์หรือประโยชน์ส่วนรวม เป็นการใช้ดุลยพินิจของผู้ตรวจการสหกรณ์และนายทะเบียนสหกรณ์ หรือรองนายทะเบียนสหกรณ์ที่นายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย

ภาคผนวก

พระราชบัญญัติ

สหกรณ์

พ.ศ. ๒๕๔๒

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๒

เป็นปีที่ ๕๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๕ และมาตรา ๔๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภาดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๑๑

(๒) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๔๐ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๕

(๓) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๔๗ ลงวันที่ ๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๕

(๔) พระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๔

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“สหกรณ์” หมายความว่า คณะบุคคลซึ่งร่วมกันดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้

“สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกของสหกรณ์ หรือสมาชิกกลุ่มเกษตรกร

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ กับออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๖ ถ้าสหกรณ์เกี่ยวข้องกับกิจการใดที่กฎหมายกำหนดให้จดทะเบียนสำหรับการได้มา การจำหน่าย การยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ หรือการยึดหนึ่งซึ่งกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์หรือทรัพย์สินอื่นเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ การจดทะเบียนเช่นนั้นให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

มาตรา ๗ ห้ามมิให้ผู้ใดนอกจากสหกรณ์และสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ใช้คำว่า “สหกรณ์” เป็นชื่อหรือส่วนหนึ่งของชื่อในทางธุรกิจ

มาตรา ๘ ทุกกลางของบรรดาสหกรณ์ไม่จำกัดตามมาตรา ๖๑ (๒) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๑๑ ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จัดการฝากไว้ที่ธนาคารออมสิน ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) หรือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร หรือฝากไว้ที่สถาบันการเงินอื่นใด โดยได้รับความเห็นชอบจาก

คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ หรือลงทุนตามระเบียบที่กระทรวงเกษตร
และสหกรณ์กำหนด

ดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นจากทุนกลางให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีอำนาจ
จ่ายขาดให้แก่สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย เพื่อใช้จ่ายในกิจการตามที่กำหนดไว้ใน
มาตรา ๑๑๐

หมวด ๒

การกำกับและส่งเสริมสหกรณ์

ส่วนที่ ๑

คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ

มาตรา ๙ ให้มีคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ประกอบด้วย
รัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นรองประธาน
กรรมการ เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร อธิบดีกรมการค้าภายใน อธิบดี
กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร อธิบดีกรมประมง อธิบดีกรมปศุสัตว์
อธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนกระทรวงการคลัง
ผู้แทนสำนักงานงบประมาณ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ผู้แทนธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ผู้แทนสันนิบาตสหกรณ์
แห่งประเทศไทย ประธานกรรมการดำเนินการชุมนุมสหกรณ์ระดับประเทศประเภท
ละหนึ่งคน ประธานคณะกรรมการกลางกลุ่มเกษตรกรระดับประเทศหนึ่งคนเป็น
กรรมการโดยตำแหน่ง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งไม่เกินห้าคนเป็นกรรมการ

ให้อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์เป็นกรรมการและเลขานุการ ผู้อำนวยการ
สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

ผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ
ซึ่งเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง คัดเลือกผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเป็นที่ประจักษ์ด้านการ
บริหารสหกรณ์

มาตรา ๑๐ คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีในเรื่องนโยบายและแนวทางในการพัฒนาการสหกรณ์ ให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ
- (๒) กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาการสหกรณ์ ให้สอดคล้องกับระยะเวลาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- (๓) กำหนดแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนการขยายธุรกิจและกิจการของสหกรณ์รวมทั้งการร่วมมือกับภาคเอกชนให้มีส่วนในการพัฒนาการสหกรณ์
- (๔) กำหนดแนวทางในการประสานงานระหว่างส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจหรือภาคเอกชน เพื่อให้การส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสหกรณ์
- (๕) พิจารณาแก้ไขปัญหาและอุปสรรคตลอดจนข้อขัดข้องที่ทำให้นโยบายและแผนการพัฒนาการสหกรณ์ไม่อาจบรรลุเป้าหมาย
- (๖) พิจารณาเรื่องอื่นใดที่เกี่ยวกับสหกรณ์ตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย
- (๗) มีอำนาจและหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๑ ให้กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี

ในกรณีมีการแต่งตั้งกรรมการในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่งไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งเพิ่มขึ้นหรือแต่งตั้งซ่อม ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งนั้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้วนั้น

มาตรา ๑๒ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๑ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) รัฐมนตรีให้ออก
- (๔) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๑๓ การประชุมคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมครั้งใดถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ในกรณีที่ประธานกรรมการและรองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ในกรณีที่ประธานออกเสียงชี้ขาด ต้องให้มีบันทึกเหตุผลทั้งสองฝ่ายไว้ด้วย

มาตรา ๑๔ คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติอาจแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติมอบหมายได้

การประชุมของคณะอนุกรรมการตามวรรคหนึ่งให้นำมาตรา ๑๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๒

นายทะเบียนสหกรณ์

มาตรา ๑๕ ให้ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นนายทะเบียนสหกรณ์ ให้นายทะเบียนสหกรณ์แต่งตั้งข้าราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งมีตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้อำนวยการกองหรือเทียบเท่าเป็นรองนายทะเบียนสหกรณ์ มีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่นายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย

การแต่งตั้งตามวรรคสองให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๖ ให้นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) รับผิดชอบส่งเสริม ช่วยเหลือ แนะนำ และกำกับดูแลสหกรณ์ ให้เป็นไปตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น

(๒) กำหนดระบบบัญชีและมาตรฐานการสอบบัญชีที่สอดคล้องจนสมุดและแบบรายงานต่าง ๆ ที่สหกรณ์ต้องยื่นต่อนายทะเบียนสหกรณ์ รวมทั้งแบบพิมพ์อื่น ๆ

ที่ต้องใช้ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) แต่งตั้งผู้สอบบัญชี ผู้ตรวจการสหกรณ์ และผู้ชำระบัญชี

(๔) ออกคำสั่งให้มีการตรวจสอบหรือไต่สวนเกี่ยวกับการจัดตั้ง การดำเนินงาน หรือฐานะการเงินของสหกรณ์

(๕) สั่งให้ระงับการดำเนินงานทั้งหมดหรือบางส่วนของสหกรณ์ หรือให้เลิกสหกรณ์ ถ้าเห็นว่าสหกรณ์กระทำการ หรืองดเว้นกระทำการอันอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่สหกรณ์หรือสมาชิก

(๖) ถอนชื่อสหกรณ์ออกจากทะเบียนสหกรณ์

(๗) จัดทำรายงานประจำปีแยกตามประเภทสหกรณ์เสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ

(๘) ออกระเบียบ หรือคำสั่ง เพื่อให้มีการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้และเพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจการของสหกรณ์

(๙) กระทำการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของนายทะเบียนสหกรณ์ หรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

บรรดาอำนาจของนายทะเบียนสหกรณ์ในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ หรือการดำเนินการอื่นใดตามพระราชบัญญัตินี้ นายทะเบียนสหกรณ์อาจมอบอำนาจให้รองนายทะเบียนสหกรณ์ ผู้ตรวจการสหกรณ์ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมายให้ปฏิบัติแทนได้

การมอบอำนาจตามวรรคสองให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ส่วนที่ ๓

การกำกับดูแลสหกรณ์

มาตรา ๑๗ นายทะเบียนสหกรณ์ รองนายทะเบียนสหกรณ์ ผู้ตรวจการสหกรณ์ ผู้สอบบัญชี หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ผู้ตรวจสอบกิจการ ผู้จัดการ เจ้าหน้าที่ หรือสมาชิกของสหกรณ์มาชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกิจการของสหกรณ์ หรือให้ส่งเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินงาน หรือรายงานการประชุมของสหกรณ์ได้

มาตรา ๑๘ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นายทะเบียนสหกรณ์ รองนายทะเบียนสหกรณ์ ผู้ตรวจการสหกรณ์ ผู้สอบบัญชี หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่ง นายทะเบียนสหกรณ์มอบหมายมีอำนาจเข้าไปตรวจสอบในสำนักงานของสหกรณ์ ในระหว่างเวลาทำงานของสหกรณ์ได้ และให้ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกหรือ ช่วยเหลือหรือให้คำชี้แจงแก่ผู้ปฏิบัติการตามสมควร

ให้ผู้ปฏิบัติการตามวรรคหนึ่ง แสดงบัตรประจำตัวต่อผู้ซึ่งเกี่ยวข้อง บัตรประจำตัวตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๑๙ ให้ผู้ตรวจการสหกรณ์มีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบกิจการและ สถานะการเงินของสหกรณ์ตามที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด เมื่อตรวจสอบแล้วให้ เสนอรายงานการตรวจสอบต่อนายทะเบียนสหกรณ์

มาตรา ๒๐ ถ้าที่ประชุมใหญ่หรือที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ สหกรณ์ลงมติอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบของสหกรณ์ ระเบียบหรือ คำสั่งของนายทะเบียนสหกรณ์ ให้นายทะเบียนสหกรณ์หรือรองนายทะเบียนสหกรณ์ มีอำนาจสั่งยับยั้งหรือเพิกถอนมตินั้นได้

มาตรา ๒๑ ในกรณีที่กรรมการ ผู้จัดการ หรือเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ทำให้ สหกรณ์เสียหาย ถ้าสหกรณ์ไม่ร้องทุกข์หรือฟ้องคดี ให้นายทะเบียนสหกรณ์หรือ รองนายทะเบียนสหกรณ์ร้องทุกข์หรือฟ้องคดีแทนสหกรณ์ได้ และให้พนักงานอัยการ รับว่าต่างให้สหกรณ์ โดยให้สหกรณ์เป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับการร้องทุกข์ ฟ้องคดีหรือการว่าต่างแก่นายทะเบียนสหกรณ์ รองนายทะเบียนสหกรณ์ หรือพนักงาน อัยการแล้วแต่กรณี

มาตรา ๒๒ ในกรณีที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์กระทำการ หรือ งดเว้นกระทำการในการปฏิบัติหน้าที่ของตน จนทำให้เสื่อมเสียผลประโยชน์ของ สหกรณ์หรือสมาชิก หรือสหกรณ์มีข้อบกพร่องเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี หรือกิจการ หรือสถานะการเงินตามรายงานการสอบบัญชีหรือตามรายงานการตรวจสอบ ให้นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ปฏิบัติการ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์แก้ไขข้อบกพร่องตามวิธีการและ ระยะเวลาที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

(๒) ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ระงับการปฏิบัติบางส่วนที่เป็น เหตุให้เกิดข้อบกพร่อง หรือเสื่อมเสียผลประโยชน์ของสหกรณ์หรือสมาชิก

(๓) ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์หยุดปฏิบัติหน้าที่เป็นการชั่วคราวเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องนั้นให้แล้วเสร็จตามวิธีการและภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

(๔) ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์พ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ หรือให้กรรมการซึ่งเกี่ยวข้องกับกรณีนั้นพ้นจากตำแหน่งกรรมการ

มาตรา ๒๓ สหกรณ์ใดจดทะเบียนจัดตั้งขึ้นยังไม่เกินสามปีหรือมีผลการดำเนินงานขาดทุนติดต่อกันเกินสองปี เมื่อสหกรณ์ร้องขอ หรือนายทะเบียนสหกรณ์หรือคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติเห็นว่าจำเป็นต้องแก้ไข นายทะเบียนสหกรณ์จะสั่งให้ผู้ตรวจการสหกรณ์หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย เข้าช่วยเหลือดำเนินกิจการของสหกรณ์นั้นทั้งหมดหรือบางส่วนก็ได้

การช่วยเหลือดำเนินกิจการของสหกรณ์ให้เป็นไปตามระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ

มาตรา ๒๔ ในกรณีที่นายทะเบียนสหกรณ์สั่งให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์พ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ ให้นายทะเบียนสหกรณ์ตั้งคณะกรรมการชั่วคราว มีอำนาจหน้าที่และสิทธิเช่นเดียวกับคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ และให้อยู่ในตำแหน่งไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่แต่งตั้ง

ก่อนที่จะพ้นจากตำแหน่งให้คณะกรรมการชั่วคราวจัดให้มีการประชุมใหญ่เพื่อเลือกตั้งกรรมการขึ้นใหม่ทั้งคณะตามวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับ

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่นายทะเบียนสหกรณ์สั่งให้กรรมการบางคนพ้นจากตำแหน่ง ให้คณะกรรมการส่วนที่เหลือเรียกประชุมใหญ่เลือกตั้งผู้เป็นกรรมการแทนภายในเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่กรรมการพ้นจากตำแหน่ง ถ้ามิได้เลือกตั้งหรือเลือกตั้งผู้เป็นกรรมการไม่ได้ตามกำหนดเวลา ให้นายทะเบียนสหกรณ์ตั้งสมาชิกเป็นกรรมการแทน ในการนี้ให้ผู้ซึ่งได้รับเลือกตั้งหรือแต่งตั้งนั้นอยู่ในตำแหน่งกรรมการเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

มาตรา ๒๖ คำสั่งใด ๆ ตามมาตรา ๒๐ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๔ และมาตรา ๒๕ ให้ผู้มีส่วนได้เสียอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่ง

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติให้เป็นที่สิ้นสุด

ส่วนที่ ๔

กองทุนพัฒนาสหกรณ์

มาตรา ๒๗ ให้จัดตั้งกองทุนพัฒนาสหกรณ์ขึ้นในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรียกโดยย่อว่า “กพส.” เพื่อเป็นทุนส่งเสริมกิจการของสหกรณ์ ประกอบด้วยเงินและทรัพย์สินตามมาตรา ๒๘

มาตรา ๒๘ กพส. ประกอบด้วย

- (๑) เงินอุดหนุนที่ได้รับจากงบประมาณแผ่นดิน
- (๒) เงินและทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้
- (๓) เงินและทรัพย์สินที่ตกเป็นของ กพส.
- (๔) เงินที่ได้จากการจำหน่ายทรัพย์สินที่ได้รับมาตาม (๒) และ (๓)
- (๕) ดอกผล รายได้ หรือประโยชน์อื่นใดของ กพส.

เงินและทรัพย์สินของ กพส. ตามวรรคหนึ่งให้นำส่งเข้าบัญชี กพส. โดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

มาตรา ๒๙ การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การจัดหาผลประโยชน์ การจัดการและการจำหน่ายทรัพย์สินของ กพส. ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ

มาตรา ๓๐ ให้มีคณะกรรมการบริหาร กพส. ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร อธิบดีกรมประมง อธิบดีกรมปศุสัตว์ ผู้แทนกรมบัญชีกลาง ผู้แทนสำนักงบประมาณ เป็นกรรมการ โดยตำแหน่ง กรรมการอื่นซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้แทนของสหกรณ์ประเภทละหนึ่งคน และผู้แทนกลุ่มเกษตรกรกรหนึ่งคนเป็นกรรมการ

ให้รองอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ซึ่งอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์มอบหมาย เป็นกรรมการและเลขานุการ

การเลือกผู้แทนของสหกรณ์เพื่อให้รัฐมนตรีแต่งตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติกำหนด

ให้คณะกรรมการบริหาร กพส. มีอำนาจหน้าที่บริหาร กพส. ตลอดจนตรวจสอบติดตาม และประเมินผลงานของสหกรณ์ที่ได้รับส่งเสริมกิจการจาก กพส. ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

มาตรา ๓๑ ให้นำความในมาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๒ มาใช้บังคับแก่การดำรงตำแหน่งของกรรมการบริหาร กพส. ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้แทนของสหกรณ์ โดยอนุโลม

มาตรา ๓๒ ให้นำความในมาตรา ๑๓ มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะกรรมการบริหาร กพส. โดยอนุโลม

หมวด ๓ สหกรณ์

ส่วนที่ ๑

การจัดตั้งและการจดทะเบียนสหกรณ์

มาตรา ๓๓ สหกรณ์จะตั้งขึ้นได้โดยการจดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้ และต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของบรรดาสมาชิกโดยวิธีช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามหลักการสหกรณ์ และต้อง

- (๑) มีกิจการร่วมกันตามประเภทของสหกรณ์ที่ขอจดทะเบียน
- (๒) มีสมาชิกเป็นบุคคลธรรมดาและบรรลุนิติภาวะ
- (๓) มีทุนซึ่งแบ่งเป็นหุ้นมีมูลค่าเท่าๆ กัน และสมาชิกแต่ละคนจะต้องถือหุ้นอย่างน้อยหนึ่งหุ้น แต่ไม่เกินหนึ่งในห้าของหุ้นที่ชำระแล้วทั้งหมด
- (๔) มีสมาชิกซึ่งมีคุณสมบัติตามที่กำหนดในข้อบังคับภายใต้บทบัญญัติมาตรา ๔๓ (๗)

ประเภทของสหกรณ์ที่จะรับจดทะเบียนให้กำหนดโดยกฎกระทรวง

มาตรา ๓๔ ผู้ซึ่งประสงค์จะเป็นสมาชิกของสหกรณ์ที่จะขอจัดตั้งขึ้น ต้องประชุมกันเพื่อคัดเลือกผู้ที่มาประชุมให้เป็นคณะผู้จัดตั้งสหกรณ์จำนวนไม่น้อยกว่าสิบคน เพื่อดำเนินการจัดตั้งสหกรณ์ โดยให้คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาเลือกประเภทของสหกรณ์ที่จะจัดตั้งตามที่กำหนดในกฎกระทรวงและพิจารณากำหนดวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ที่จะจัดตั้งนั้น

(๒) กำหนดแผนดำเนินการเกี่ยวกับธุรกิจหรือกิจกรรมของสหกรณ์ที่จะจัดตั้งขึ้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

(๓) ทำบัญชีรายชื่อผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกพร้อมด้วยจำนวนหุ้นที่แต่ละคนจะถือเมื่อจัดตั้งสหกรณ์แล้ว

(๔) ดำเนินการร่างข้อบังคับภายใต้บังคับบทบัญญัติมาตรา ๔๓ และเสนอให้ประชุมผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกพิจารณากำหนดเป็นข้อบังคับของสหกรณ์ที่จะจัดตั้งขึ้น

มาตรา ๓๕ การขอจดทะเบียนสหกรณ์ ให้คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์ลงลายมือชื่อในคำขอจดทะเบียนตามแบบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด ยื่นต่อนายทะเบียนสหกรณ์พร้อมเอกสาร ดังต่อไปนี้

(๑) สำเนารายงานการประชุมตามมาตรา ๓๔ จำนวนสองชุด

(๒) แผนดำเนินการตามมาตรา ๓๔ (๒) จำนวนสองชุด

(๓) บัญชีรายชื่อผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกพร้อมลายมือชื่อและจำนวนหุ้นที่แต่ละคนจะถือเมื่อจัดตั้งสหกรณ์แล้วจำนวนสองชุด

(๔) ข้อบังคับตามมาตรา ๓๔ (๔) จำนวนสี่ชุด

มาตรา ๓๖ นายทะเบียนสหกรณ์ รองนายทะเบียนสหกรณ์ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้บุคคลใด ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องมาชี้แจงข้อเท็จจริง หรือให้ส่งเอกสารมาเพื่อประกอบการพิจารณาเกี่ยวกับการรับจดทะเบียนสหกรณ์ได้

ในการพิจารณารายการที่เกี่ยวกับคำขอ หรือรายการในข้อบังคับของสหกรณ์ที่จะจัดตั้งขึ้น ถ้านายทะเบียนสหกรณ์เห็นว่ารายการดังกล่าวไม่ถูกต้อง หรือยังมีได้ดำเนินการตามมาตรา ๓๔ นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจสั่งให้คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์แก้ไขหรือดำเนินการให้ถูกต้องได้

มาตรา ๓๗ เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่า สหกรณ์ตามคำขอจดทะเบียนมีวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๓๓ คำขอจดทะเบียนมีเอกสารครบถ้วน ถูกต้องตามมาตรา ๓๕ และการจัดตั้งสหกรณ์ตามที่ขอจดทะเบียนจะไม่เสียหายแก่ระบบสหกรณ์ให้นายทะเบียนสหกรณ์รับจดทะเบียนและออกใบสำคัญรับจดทะเบียนให้แก่สหกรณ์นั้น

ให้สหกรณ์ที่ได้จดทะเบียนแล้วมีฐานะเป็นนิติบุคคล

มาตรา ๓๘ ในกรณีที่นายทะเบียนสหกรณ์มีคำสั่งไม่รับจดทะเบียน ให้แจ้งคำสั่งพร้อมด้วยเหตุผลเป็นหนังสือไปยังคณะผู้จัดตั้งสหกรณ์โดยไม่ชักช้า

คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์มีสิทธิยื่นคำอุทธรณ์คำสั่งไม่รับจดทะเบียนต่อคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติโดยยื่นคำอุทธรณ์ต่อนายทะเบียนสหกรณ์ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติให้เป็นที่สุด

มาตรา ๓๙ เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์รับจดทะเบียนสหกรณ์แล้ว ให้คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์มีอำนาจหน้าที่และสิทธิเช่นเดียวกับคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์นั้นจนกว่าจะมีการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ตามมาตรา ๔๐

ให้ผู้ซึ่งมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้จะเป็นสมาชิกตามมาตรา ๓๔ (๓) เป็นสมาชิกสหกรณ์ตั้งแต่วันที่นายทะเบียนสหกรณ์รับจดทะเบียนสหกรณ์และได้ชำระค่าหุ้นตามจำนวนที่จะถือครบถ้วนแล้ว

ในกรณีที่ผู้ขอเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ภายหลังวันที่นายทะเบียนสหกรณ์จดทะเบียนสหกรณ์ให้ถือว่าเป็นสมาชิกเมื่อได้ชำระค่าหุ้นตามจำนวนที่จะถือครบถ้วนแล้ว

มาตรา ๔๐ ให้คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์นัดสมาชิกมาประชุมกันเป็นการประชุมใหญ่สามัญครั้งแรกภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่จดทะเบียนสหกรณ์ เพื่อตั้งคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์และมอบหมายการตั้งปวงให้แก่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

มาตรา ๔๑ ให้นายทะเบียนสหกรณ์ประกาศกำหนดประเภทของสหกรณ์ที่สามารถรับสมาชิกสมทบได้

คุณสมบัติ วิธีรับสมัคร และการขาดจากสมาชิกภาพ ตลอดจนจสิทธิและหน้าที่ของสมาชิกสมทบ ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ

ห้ามมิให้สหกรณ์ให้สิทธิแก่สมาชิกสมทบในกรณับชื่อของสมาชิกสมทบเข้าเป็นองค์ประชุมในการประชุมใหญ่ การออกเสียงในเรื่องใด ๆ หรือเป็นกรรมการดำเนินการ

มาตรา ๔๒ ในการชำระค่าหุ้น สมาชิกจะนำค่าหุ้นหักกลบลบหนี้กับสหกรณ์ไม่ได้และสมาชิกมีความรับผิดชอบเพียงไม่เกินจำนวนเงินค่าหุ้นที่ยังส่งใช้ไม่ครบมูลค่าหุ้นที่ตนถือ

ในระหว่างที่สมาชิกภาพของสมาชิกยังไม่สิ้นสุดลง ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของสมาชิกใช้สิทธิเรียกร้องในค่าหุ้นของสมาชิกผู้นั้น

ส่วนที่ ๒

ข้อบังคับและการแก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา ๔๓ ข้อบังคับของสหกรณ์อย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อสหกรณ์ ซึ่งต้องมีคำว่า “จำกัด” อยู่ท้ายชื่อ

(๒) ประเภทของสหกรณ์

(๓) วัตถุประสงค์

(๔) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่และตั้งสำนักงานสาขา

(๕) ทุนซึ่งแบ่งเป็นหุ้น มูลค่าของหุ้น การชำระค่าหุ้นด้วยเงินหรือทรัพย์สินอื่น การขายและการโอนหุ้น ตลอดจนการจ่ายคืนค่าหุ้น

(๖) ข้อกำหนดเกี่ยวกับการดำเนินงาน การบัญชี และการเงินของสหกรณ์

(๗) คุณสมบัติของสมาชิก วิธีรับสมาชิก การขาดจากสมาชิกภาพ ตลอดจนสิทธิหน้าที่ของสมาชิก

(๘) ข้อกำหนดเกี่ยวกับการประชุมใหญ่

(๙) การเลือกตั้ง การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งและการประชุมของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

(๑๐) การแต่งตั้ง การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การกำหนดอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้จัดการ

มาตรา ๔๔ การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ จะกระทำได้ก็แต่โดยมติของที่ประชุมใหญ่ และต้องนำข้อบังคับที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมไปจดทะเบียนต่อนายทะเบียนสหกรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันวันที่ที่ประชุมใหญ่ลงมติ เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์ได้จดทะเบียนแล้วให้มีผลใช้บังคับได้

ในกรณีที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับโดยการเปลี่ยนชื่อสหกรณ์ ให้สหกรณ์คืนใบสำคัญรับจดทะเบียน และให้นายทะเบียนสหกรณ์ออกใบสำคัญรับจดทะเบียนการเปลี่ยนชื่อให้แก่สหกรณ์ด้วย

การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับและการเปลี่ยนชื่อของสหกรณ์นั้น ย่อมไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิหรือความรับผิดชอบใดๆ ของสหกรณ์

ให้นำความในมาตรา ๓๖ มาตรา ๓๗ และมาตรา ๓๘ มาใช้บังคับแก่การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๔๕ ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการตีความในข้อบังคับ ให้สหกรณ์ขอคำวินิจฉัยจากนายทะเบียนสหกรณ์ และให้สหกรณ์ถือปฏิบัติตามคำวินิจฉัยนั้น

ส่วนที่ ๓

การดำเนินงานของสหกรณ์

มาตรา ๔๖ เพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ให้สหกรณ์มีอำนาจกระทำการ ดังต่อไปนี้ได้

(๑) ดำเนินธุรกิจ การผลิต การค้า การบริการ และอุตสาหกรรมเพื่อประโยชน์ของสมาชิก

(๒) ให้สวัสดิการหรือการสงเคราะห์ตามสมควรแก่สมาชิกและครอบครัว

(๓) ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการแก่สมาชิก

(๔) ขอหรือรับความช่วยเหลือทางวิชาการจากทางราชการ หน่วยงานของต่างประเทศหรือบุคคลอื่นใด

(๕) รับฝากเงินประเภทออมทรัพย์หรือประเภทประจำจากสมาชิกหรือสหกรณ์อื่นได้ตามระเบียบของสหกรณ์ที่ได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์

(๖) ให้กู้ ให้สินเชื่อ ให้ยืม ให้เช่า ให้เช่าซื้อ โอน รับจำนองหรือรับจำนำ ซึ่งทรัพย์สินแก่สมาชิกหรือของสมาชิก

(๗) จัดให้ได้มา ซื้อ ถือกรรมสิทธิ์หรือทรัพย์สิน ครบครอง กู้ ยืม เช่าเช่าซื้อ รับโอนสิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อ จำนองหรือจำนำ ขายหรือจำหน่าย ด้วยวิธีอื่นใดซึ่งทรัพย์สิน

(๘) ให้สหกรณ์อื่นกู้ยืมเงินได้ตามระเบียบของสหกรณ์ที่ได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์

(๙) ดำเนินกิจการอย่างอื่นบรรดาที่เกี่ยวกับ หรือเนื่องในการจัดให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์

มาตรา ๔๗ การกู้ยืมเงินหรือการค้าประกันของสหกรณ์ จะต้องจำกัดอยู่ภายในวงเงินที่นายทะเบียนสหกรณ์เห็นชอบ

มาตรา ๔๘ ให้สหกรณ์ดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๙ การรับเงินอุดหนุนหรือทรัพย์สินจากทางราชการ หน่วยงานของต่างประเทศ หรือบุคคลอื่นใด ถ้าการให้เงินอุดหนุนหรือทรัพย์สินนั้นกำหนดไว้เพื่อการใดให้ใช้เพื่อการนั้น แต่ถ้ามิได้กำหนดไว้ให้จัดสรรเงินอุดหนุนหรือทรัพย์สินนั้นเป็นทุนสำรองของสหกรณ์

มาตรา ๕๐ ให้สหกรณ์มีคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ประกอบด้วย ประธานกรรมการหนึ่งคนและกรรมการอื่นอีกไม่เกินสิบสี่คนซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิก

คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปีนับแต่วันเลือกตั้ง ในวาระเริ่มแรกเมื่อครบหนึ่งปีนับแต่วันเลือกตั้ง ให้กรรมการดำเนินการสหกรณ์ออกจากตำแหน่งเป็นจำนวนหนึ่งในสองของกรรมการดำเนินการสหกรณ์ทั้งหมดโดยวิธีจับฉลาก และให้ถือว่าเป็นการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ

กรรมการดำเนินการสหกรณ์ ซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับเลือกตั้งอีกได้ แต่ต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

ในกรณีที่มีการเลือกตั้งกรรมการดำเนินการสหกรณ์แทนตำแหน่งที่ว่าง ให้กรรมการดำเนินการสหกรณ์ที่ได้รับเลือกตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ที่ตนแทน

มาตรา ๕๑ ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์เป็นผู้ดำเนินกิจการและเป็นผู้แทนสหกรณ์ในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก เพื่อการนี้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์จะมอบหมายให้กรรมการคนหนึ่งหรือหลายคนหรือผู้จัดการทำการแทนก็ได้

มาตรา ๕๒ ห้ามมิให้บุคคลซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นหรือทำหน้าที่ กรรมการหรือผู้จัดการ

(๑) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริต

(๒) เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ องค์การ หรือหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน ฐานทุจริตต่อหน้าที่

(๓) เคยถูกให้พ้นจากตำแหน่งกรรมการหรือมีคำวินิจฉัยเป็นที่สุดท้ายให้พ้นจากตำแหน่งกรรมการตามมาตรา ๒๒ (๔)

(๔) เคยถูกที่ประชุมใหญ่มีมติให้ถอดถอนออกจากตำแหน่งกรรมการเพราะเหตุทุจริตต่อหน้าที่

มาตรา ๕๓ ให้สหกรณ์มีผู้ตรวจสอบกิจการ ซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิกหรือบุคคลภายนอก เพื่อดำเนินการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์แล้วทำรายงานเสนอต่อที่ประชุมใหญ่

จำนวนผู้ตรวจสอบกิจการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

มาตรา ๕๔ ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์เรียกประชุมใหญ่สามัญปีละหนึ่งครั้งภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีของสหกรณ์นั้น

มาตรา ๕๕ เมื่อมีเหตุอันสมควร คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์จะเรียกประชุมใหญ่วิสามัญเมื่อใดก็ได้ แต่ถ้านายทะเบียนสหกรณ์มีหนังสือแจ้งให้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญ หรือในกรณีที่สหกรณ์ขาดทุนเกินกึ่งของจำนวนทุนเรือนหุ้นที่ชำระแล้ว ต้องเรียกประชุมใหญ่วิสามัญโดยมิชักช้าแต่ไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่สหกรณ์ทราบ

สมาชิกซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมด หรือไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคนหรือผู้แทนสมาชิกในกรณีที่มีผู้แทนสมาชิกตามมาตรา ๕๖ ซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนผู้แทนสมาชิกทั้งหมด หรือไม่น้อยกว่าห้าสิบคน ลงลายมือชื่อทำหนังสือร้องขอต่อคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ให้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญก็ได้

ในกรณีที่สมาชิก หรือผู้แทนสมาชิกของสหกรณ์เป็นผู้ร้องขอให้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญ ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์เรียกประชุมใหญ่วิสามัญภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอ ถ้าคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ไม่เรียก

ประชุมใหญ่วิสามัญภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ให้นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจเรียกประชุมใหญ่วิสามัญภายในระยะเวลาตามที่เห็นสมควรก็ได้

มาตรา ๕๖ สหกรณ์ใดมีสมาชิกเกินกว่าห้าร้อยคน จะกำหนดในข้อบังคับให้มีการประชุมใหญ่โดยผู้แทนสมาชิกก็ได้ จำนวนผู้แทนสมาชิกจะไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคนไม่ได้

วิธีการเลือกตั้งผู้แทนสมาชิก จำนวนผู้แทนสมาชิก และการดำรงตำแหน่งให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับ

มาตรา ๕๗ การประชุมใหญ่ของสหกรณ์ต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดหรือไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคนในกรณีเป็นการประชุมใหญ่โดยผู้แทนสมาชิก ต้องมีผู้แทนสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้แทนสมาชิกทั้งหมดหรือไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมใหญ่ สมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกจะมอบอำนาจให้ผู้อื่นมาประชุมแทนตนไม่ได้

มาตรา ๕๘ ในการประชุมใหญ่ของสหกรณ์ ถ้าสมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกแล้วแต่กรณี มาประชุมไม่ครบองค์ประชุม ให้นัดประชุมใหญ่อีกครั้งหนึ่งในสิบสี่วันนับแต่วันที้นัดประชุมใหญ่ครั้งแรก ในการประชุมครั้งหลังนี้ ถ้ามีใ้การประชุมใหญ่วิสามัญที่สมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกร้องขอให้เรียกประชุมแล้ว เมื่อมีสมาชิกหรือผู้แทนสมาชิก แล้วแต่กรณี มาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกทั้งหมด หรือไม่น้อยกว่าสามสิบคน ก็ให้ถือว่าเป็นองค์ประชุม

มาตรา ๕๙ สมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมใหญ่ให้ถือเสียงข้างมาก เว้นแต่ในกรณีดังต่อไปนี้ ให้ถือเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกซึ่งมาประชุม

- (๑) การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ
- (๒) การควบสหกรณ์
- (๓) การแยกสหกรณ์
- (๔) การเลิกสหกรณ์
- (๕) การอื่นใดที่ข้อบังคับกำหนดให้ใช้เสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของ

จำนวนสมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกซึ่งมาประชุม

มาตรา ๖๐ ในการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีของสหกรณ์ ให้จัดสรรเป็นทุนสำรองไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของกำไรสุทธิ และเป็นค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยไม่เกินร้อยละห้าของกำไรสุทธิ แต่ต้องไม่เกินอัตราที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติกำหนด

กำไรสุทธิประจำปีที่เหลือจากการจัดสรรเป็นทุนสำรองและค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยที่ประชุมใหญ่อาจจัดสรรได้ภายใต้ข้อบังคับ ดังต่อไปนี้

(๑) จ่ายเป็นเงินปันผลตามหุ้นที่ชำระแล้ว แต่ต้องไม่เกินอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวงสำหรับสหกรณ์แต่ละประเภท

(๒) จ่ายเป็นเงินเฉลี่ยคืนให้แก่สมาชิกตามส่วนธุรกิจที่สมาชิกได้ทำไว้กับสหกรณ์ในระหว่างปี

(๓) จ่ายเป็นเงินโบนัสแก่กรรมการและเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ไม่เกินร้อยละสิบของกำไรสุทธิ

(๔) จ่ายเป็นทุนสะสมไว้ เพื่อดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดของสหกรณ์ตามที่กำหนดในข้อบังคับ

มาตรา ๖๑ ทุนสำรองตามมาตรา ๖๐ วรรคหนึ่ง จะถอนจากบัญชีทุนสำรองได้เพื่อชดเชยการขาดทุนหรือเพื่อจัดสรรเข้าบัญชีทุนสำรองให้แก่สหกรณ์ใหม่ที่ได้จดทะเบียนแบ่งแยกจากสหกรณ์เดิมตามมาตรา ๑๐๐

มาตรา ๖๒ เงินของสหกรณ์นั้น สหกรณ์อาจฝากหรือลงทุนได้ ดังต่อไปนี้

(๑) ฝากในชุมนุมสหกรณ์หรือสหกรณ์อื่น

(๒) ฝากในธนาคาร หรือฝากในสถาบันการเงินที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์

(๓) ชื่อหลักทรัพย์ของรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ

(๔) ชื่อหุ้นของธนาคารที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์

(๕) ชื่อหุ้นของชุมนุมสหกรณ์หรือสหกรณ์อื่น

(๖) ชื่อหุ้นของสถาบันที่ประกอบธุรกิจอันทำให้เกิดความสะดวกล้างเสริมความเจริญแก่กิจการของสหกรณ์โดยได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์

(๗) ฝากหรือลงทุนอย่างอื่นตามที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ กำหนด

มาตรา ๖๓ ให้สหกรณ์ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการขายหรือแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรที่สมาชิกผลิตขึ้น พิจารณาซื้อหรือรวบรวมผลิตผลจากสมาชิกก่อนผู้อื่น มาตรา ๖๔ ให้สหกรณ์จัดทำทะเบียน ดังต่อไปนี้

(๑) ทะเบียนสมาชิกซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายการ

(ก) ชื่อ ประเภท และที่ตั้งสำนักงานของสหกรณ์

(ข) ชื่อ สัญชาติ และที่อยู่ของสมาชิก

(ค) วันที่เข้าเป็นสมาชิก

(๒) ทะเบียนหุ้นอย่างน้อยต้องมีรายการ

(ก) ชื่อ ประเภท และที่ตั้งสำนักงานของสหกรณ์

(ข) ชื่อของสมาชิกซึ่งถือหุ้น มูลค่าหุ้น จำนวนหุ้น และเงินค่าหุ้นที่ชำระแล้ว

(ค) วันที่ถือหุ้น

ให้สหกรณ์เก็บรักษาทะเบียนตาม (๑) และ (๒) ไว้ที่สำนักงานของสหกรณ์และให้ส่งสำเนาทะเบียนนั้นแก่นายทะเบียนสหกรณ์ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่จดทะเบียน

ให้สหกรณ์รายงานการเปลี่ยนแปลงรายการในทะเบียนต่อนายทะเบียนสหกรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีของสหกรณ์

มาตรา ๖๕ ให้สหกรณ์จัดให้มีการทำบัญชีตามแบบและรายการที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนดให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและเก็บรักษาบัญชีและเอกสารประกอบการลงบัญชีไว้ที่สำนักงานสหกรณ์ภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

เมื่อมีเหตุต้องบันทึกรายการในบัญชีเกี่ยวกับกระแสเงินสดของสหกรณ์ให้บันทึกรายการในวันที่เกิดเหตุขึ้นที่ไม่เกี่ยวกับกระแสเงินสด ให้บันทึกรายการในสมุดบัญชีภายในสามวันนับแต่วันที่มีเหตุอันจะต้องบันทึกการรายการนั้น

การลงรายการบัญชีต้องมีเอกสารประกอบการลงบัญชีที่สมบูรณ์โดยครบถ้วน

มาตรา ๖๖ ให้สหกรณ์จัดทำงบดุลอย่างน้อยครั้งหนึ่งทุกรอบสิบสองเดือน อันจัดว่าเป็นรอบปีทางบัญชีของสหกรณ์

งบดุลนั้นต้องมีรายการแสดงสินทรัพย์ หนี้สิน และทุนของสหกรณ์ กับทั้งบัญชีกำไรขาดทุนตามแบบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

งบดุลนั้นต้องทำให้แล้วเสร็จและให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบแล้วนำเสนอเพื่ออนุมัติในที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์ภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชี

มาตรา ๖๗ ให้สหกรณ์จัดทำรายงานประจำปีแสดงผลการดำเนินงานของสหกรณ์เสนอต่อที่ประชุมใหญ่ในคราวที่เสนองบดุล และให้ส่งสำเนารายงานประจำปีกับงบดุลไปยังนายทะเบียนสหกรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการประชุม

มาตรา ๖๘ ให้สหกรณ์เก็บรักษารายงานประจำปีแสดงผลการดำเนินงานของสหกรณ์และงบดุล พร้อมทั้งข้อบังคับและกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ไว้ที่สำนักงานของสหกรณ์ เพื่อให้สมาชิกขอตรวจดูได้

ส่วนที่ ๔

การสอบบัญชี

มาตรา ๖๙ ให้นายทะเบียนสหกรณ์แต่งตั้งผู้สอบบัญชี เพื่อตรวจสอบบัญชีของสหกรณ์

การตรวจสอบบัญชีนั้น ให้ปฏิบัติตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไปและตามระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

ส่วนที่ ๕

การเลิกสหกรณ์

มาตรา ๗๐ สหกรณ์ย่อมเลิกด้วยเหตุหนึ่งเหตุใด ดังต่อไปนี้

- (๑) มีเหตุตามที่กำหนดในข้อบังคับ
- (๒) สหกรณ์มีจำนวนสมาชิกน้อยกว่าสิบคน
- (๓) ที่ประชุมใหญ่ลงมติให้เลิก
- (๔) ล้มละลาย
- (๕) นายทะเบียนสหกรณ์สั่งให้เลิกตามมาตรา ๗๑

ให้สหกรณ์ที่เลิกตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) แจ้งให้นายทะเบียนสหกรณ์ทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่เลิก

ให้นายทะเบียนสหกรณ์ปิดประกาศการเลิกสหกรณ์ไว้ที่สำนักงานของสหกรณ์ ที่ทำการสหกรณ์อำเภอหรือหน่วยส่งเสริมสหกรณ์ และที่ว่าการอำเภอหรือสำนักงาน เขตแห่งท้องที่ที่สหกรณ์นั้นตั้งอยู่

มาตรา ๗๑ นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจสั่งเลิกสหกรณ์ได้เมื่อปรากฏว่า

(๑) สหกรณ์ไม่เริ่มดำเนินกิจการภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่จดทะเบียนหรือหยุดดำเนินกิจการติดต่อกันเป็นเวลาสองปีนับแต่วันที่หยุดดำเนินกิจการ

(๒) สหกรณ์ไม่ส่งสำเนางบดุลและรายงานประจำปีต่อนายทะเบียนสหกรณ์เป็นเวลาสามปีติดต่อกัน

(๓) สหกรณ์ไม่อาจดำเนินกิจการให้เป็นผลดี หรือการดำเนินกิจการของสหกรณ์ก่อให้เกิดความเสียหายแก่สหกรณ์ หรือประโยชน์ส่วนรวม

มาตรา ๗๒ สหกรณ์ที่ถูกสั่งเลิกตามมาตรา ๗๑ มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อนายทะเบียนสหกรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำสั่ง และให้นายทะเบียนสหกรณ์ส่งคำอุทธรณ์ต่อไปยังคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติโดยไม่ชักช้า

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติให้เป็นที่สุด

มาตรา ๗๓ เมื่อสหกรณ์ใดเลิกไปด้วยเหตุหนึ่งเหตุใดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๗๑ ให้จัดการชำระบัญชีตามกฎหมายบัญญัติในหมวด ๔ ว่าด้วยการชำระบัญชี

หมวด ๔

การชำระบัญชี

มาตรา ๗๔ การชำระบัญชีสหกรณ์ที่ล้มละลายนั้น ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย

มาตรา ๗๕ การชำระบัญชีสหกรณ์ที่เลิกเพราะเหตุอื่น นอกจากล้มละลาย ให้ที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งผู้ชำระบัญชีโดยได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์ขึ้นทำการชำระบัญชีสหกรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เลิกสหกรณ์ หรือนับแต่วันที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติมีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์แล้วแต่กรณี

ในกรณีในที่ประชุมใหญ่ไม่เลือกตั้งผู้ชำระบัญชีภายในกำหนดเวลาดังกล่าว หรือนายทะเบียนสหกรณ์ไม่ให้ความเห็นชอบในการเลือกตั้งผู้ชำระบัญชี ให้นายทะเบียนสหกรณ์ตั้งผู้ชำระบัญชีขึ้นทำการชำระบัญชีสหกรณ์ได้

เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์เห็นสมควรหรือเมื่อสมาชิกมีจำนวนไม่น้อยกว่าสองในสามของสมาชิกทั้งหมดร้องขอต่อนายทะเบียนสหกรณ์ นายทะเบียนสหกรณ์จะแต่งตั้งผู้ชำระบัญชีคนใหม่แทนผู้ชำระบัญชีซึ่งได้รับเลือกตั้งหรือซึ่งได้แต่งตั้งไว้ก็ได้

ให้นายทะเบียนสหกรณ์จัดทะเบียนผู้ชำระบัญชีซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์ให้ความเห็นชอบตามวรรคหนึ่ง หรือผู้ชำระบัญชีซึ่งได้รับแต่งตั้งตามวรรคสองหรือวรรคสาม และให้ปิดประกาศชื่อผู้ชำระบัญชีไว้ที่สำนักงานของสหกรณ์นั้น สำนักงานสหกรณ์อำเภอหรือหน่วยส่งเสริมสหกรณ์ และที่ว่าการอำเภอหรือสำนักงานเขตแห่งท้องที่ที่สหกรณ์นั้นตั้งอยู่ภายในสิบสี่วันนับแต่วันที่จัดทะเบียนผู้ชำระบัญชี

ผู้ชำระบัญชีอาจได้รับค่าตอบแทนตามที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

มาตรา ๗๖ สหกรณ์นั้นแม้จะได้เลิกไปแล้วก็ให้พึงถือว่ายังคงดำรงอยู่ ตราบเท่าเวลาที่จำเป็นเพื่อการชำระบัญชี

มาตรา ๗๗ ให้ผู้ชำระบัญชีมีหน้าที่ชำระสะสางกิจการของสหกรณ์ จัดการชำระหนี้และจำหน่ายทรัพย์สินของสหกรณ์นั้นให้เสร็จไป

มาตรา ๗๘ เมื่อสหกรณ์เลิก ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์และเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ มีหน้าที่จัดการรักษาทรัพย์สินทั้งหมดของสหกรณ์ไว้จนกว่าผู้ชำระบัญชีจะเรียกให้ส่งมอบ

ผู้ชำระบัญชีจะเรียกให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์หรือเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ส่งมอบทรัพย์สินตามวรรคหนึ่งพร้อมด้วยสมุดบัญชี เอกสาร และสิ่งอื่นเมื่อใดก็ได้

มาตรา ๗๙ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนสหกรณ์จัดทะเบียนผู้ชำระบัญชี ให้ผู้ชำระบัญชีประกาศโฆษณาทางหนังสือพิมพ์รายวันอย่างน้อยสองวัน ติดต่อกัน หรือประกาศโฆษณาทางอื่นว่าสหกรณ์ได้เลิก และแจ้งเป็นหนังสือไปยังเจ้าหน้าที่ทุกคน ซึ่งมีชื่อปรากฏในสมุดบัญชี เอกสารของสหกรณ์ หรือปรากฏจากทางอื่น เพื่อให้ทราบว่างานนี้เลิก และให้เจ้าหน้าที่ยื่นคำทวงหนี้แก่ผู้ชำระบัญชี

มาตรา ๘๐ ผู้ชำระบัญชีต้องทำงบดุลของสหกรณ์โดยไม่ชักช้า และให้นายทะเบียนสหกรณ์ตั้งผู้สอบบัญชีเพื่อตรวจสอบงบดุลนั้น

เมื่อผู้สอบบัญชีรับรองงบดุลแล้วให้ผู้ชำระบัญชีเสนองบดุลต่อที่ประชุมใหญ่ เพื่ออนุมัติแล้วเสนองบดุลนั้นต่อนายทะเบียนสหกรณ์

ในกรณีที่การประชุมใหญ่ไม่ครบองค์ประชุม ให้ผู้ชำระบัญชีเสนองบดุลต่อนายทะเบียนสหกรณ์เพื่ออนุมัติ

มาตรา ๘๑ ผู้ชำระบัญชีมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ดำเนินกิจการของสหกรณ์เท่าที่จำเป็นเพื่อระงับรักษาผลประโยชน์ของสหกรณ์ในระหว่างที่ยังชำระบัญชีไม่เสร็จ

(๒) ดำเนินกิจการของสหกรณ์เท่าที่จำเป็นเพื่อชำระสะสางกิจการให้เสร็จไปด้วยดี

(๓) เรียกประชุมใหญ่

(๔) ดำเนินการทั้งปวงเกี่ยวกับคดีแพ่งหรือคดีอาญา และประนีประนอมยอมความในเรื่องใดๆ ในนามของสหกรณ์

(๕) จำหน่ายทรัพย์สินของสหกรณ์

(๖) เรียกให้สมาชิกหรือทายาทของสมาชิกผู้ตายชำระค่าหุ้นที่ยังชำระไม่ครบมูลค่าของหุ้นทั้งหมด

(๗) ร้องขอต่อศาลเพื่อสั่งให้สหกรณ์ล้มละลายในกรณีที่เงินค่าหุ้นหรือเงินลงทุนได้ใช้เสร็จแล้ว แต่ทรัพย์สินก็ยังไม่เพียงพอแก่การชำระหนี้สิน

(๘) ดำเนินการอย่างอื่นเท่าที่จำเป็นเพื่อให้การชำระบัญชีเสร็จสิ้น

มาตรา ๘๒ ข้อจำกัดอำนาจของผู้ชำระบัญชีข้อใดๆ ห้ามมิให้ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้บุคคลภายนอกผู้กระทำการโดยสุจริต

มาตรา ๘๓ ค่าธรรมเนียม ค่าภาระติดพัน และค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียตามสมควรในการชำระบัญชีนั้น ผู้ชำระบัญชีต้องจัดการชำระก่อนหนี้รายอื่น

มาตรา ๘๔ ถ้าเจ้าหนี้คนใดมิได้ทวงถามให้ชำระหนี้ ผู้ชำระบัญชีต้องวางเงินสำหรับจำนวนหนี้นั้นไว้ต่อนายทะเบียนสหกรณ์เพื่อประโยชน์แก่เจ้าหนี้ และให้ผู้ชำระบัญชีมีหนังสือแจ้งการที่ได้วางเงินไปยังเจ้าหนี้โดยไม่ชักช้า

ถ้าเจ้าหนี้ไม่รับเงินไปจนพ้นกำหนดสองปีนับแต่วันที่ผู้ชำระบัญชีวางเงินไว้ต่อนายทะเบียนสหกรณ์เจ้าหนี้อย่อมหมดสิทธิในเงินจำนวนนั้น และให้นายทะเบียนสหกรณ์จัดส่งเป็นรายได้ของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยให้เสร็จภายในเวลาอันสมควร

มาตรา ๘๕ ให้ผู้ชำระบัญชีเสนอรายงานต่อนายทะเบียนสหกรณ์ทุกระยะ หากเดือนว่าได้จัดการไปอย่างใดบ้างและแสดงให้เห็นความเป็นไปของบัญชีที่ชำระอยู่ นั้น รายงานดังกล่าวนี้ให้ทำตามแบบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

รายงานตามวรรคหนึ่งให้สมาชิก ทายาทของสมาชิกผู้ตาย และเจ้าหนี้ ทั้งหลายของสหกรณ์ตรวจสอบได้โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

ถ้าปรากฏข้อบกพร่องในการชำระบัญชี นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจสั่ง ให้ผู้ชำระบัญชีแก้ไขข้อบกพร่อง และรายงานต่อนายทะเบียนสหกรณ์ภายในเวลาที่ กำหนด

มาตรา ๘๖ เมื่อได้ชำระหนี้ของสหกรณ์แล้ว ถ้ามีทรัพย์สินเหลืออยู่เท่าใด ให้ผู้ชำระบัญชีจ่ายตามลำดับ ดังต่อไปนี้

(๑) จ่ายคืนเงินค่าหุ้นให้แก่สมาชิกไม่เกินมูลค่าหุ้นที่ชำระแล้ว

(๒) จ่ายเป็นเงินปันผลตามหุ้นที่ชำระแล้วแต่ต้องไม่เกินอัตราที่ นายทะเบียนสหกรณ์กำหนดตามความเห็นชอบของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์ แห่งชาติสำหรับสหกรณ์แต่ละประเภท

(๓) จ่ายเป็นเงินเฉลี่ยคืนให้แก่สมาชิกตามส่วนธุรกิจที่สมาชิกได้ทำไว้กับ สหกรณ์ในระหว่างปีตามที่กำหนดในข้อบังคับ

ถ้ายังมีทรัพย์สินเหลืออยู่อีก ให้ผู้ชำระบัญชีโอนให้แก่สหกรณ์อื่น หรือ สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยตามมติของที่ประชุมใหญ่ หรือด้วยความเห็นชอบ ของนายทะเบียนสหกรณ์ในกรณีที่ไม่อาจเรียกประชุมใหญ่ได้ภายในสามเดือนนับแต่ วันที่ชำระบัญชีเสร็จ

มาตรา ๘๗ เมื่อได้ชำระบัญชีกิจการของสหกรณ์เสร็จแล้ว ให้ผู้ชำระบัญชี ทำรายงานการชำระบัญชีพร้อมทั้งรายการย่อของบัญชีที่ชำระนั้น แสดงว่าได้ดำเนินการ ชำระบัญชีและจัดการทรัพย์สินของสหกรณ์ไปอย่างใด รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการ ชำระบัญชีและจำนวนทรัพย์สินที่จ่ายตามมาตรา ๘๖ เสนอต่อผู้สอบบัญชี

เมื่อผู้สอบบัญชีตรวจสอบและรับรองบัญชีที่ชำระนั้นแล้ว ให้ผู้ชำระบัญชี เสนอต่อนายทะเบียนสหกรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้สอบบัญชีรับรองบัญชีที่ ชำระนั้นเมื่อนายทะเบียนสหกรณ์เห็นชอบด้วยแล้วให้ถือว่าเป็นที่สุดแห่งการชำระบัญชี และให้นายทะเบียนสหกรณ์ถอนชื่อสหกรณ์ออกจากทะเบียน

มาตรา ๘๘ เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์ให้ความเห็นชอบในการชำระบัญชี ตามมาตรา ๘๗ แล้วให้ผู้ชำระบัญชีมอบบรรดาสมาชิกและผู้ถือหุ้นและเอกสารทั้งหลายของสหกรณ์ที่ได้ชำระบัญชีเสร็จแล้วนั้นแก่นายทะเบียนสหกรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนสหกรณ์ให้ความเห็นชอบ

ให้นายทะเบียนสหกรณ์รักษาสมุดบัญชีและเอกสารเหล่านี้ไว้อีกสองปี นับแต่วันที่ถอนชื่อสหกรณ์นั้นออกจากทะเบียน

สมุดบัญชีและเอกสารตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้มีส่วนได้เสียตรวจดูได้โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

มาตรา ๘๙ ในคดีฟ้องเรียกหนี้สินที่สหกรณ์ สมาชิก หรือผู้ชำระบัญชีเป็นลูกหนี้อยู่ในฐานะเช่นนั้น ห้ามมิให้ฟ้องเมื่อพ้นกำหนดสองปีนับแต่วันที่นายทะเบียนสหกรณ์ถอนชื่อสหกรณ์ออกจากทะเบียน

หมวด ๕

การควบสหกรณ์เข้ากัน

มาตรา ๙๐ สหกรณ์ตั้งแต่สองสหกรณ์อาจควบเข้ากันเป็นสหกรณ์เดียวได้ โดยมติแห่งที่ประชุมใหญ่ของแต่ละสหกรณ์ และต้องได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์

ในการขอความเห็นชอบของนายทะเบียนสหกรณ์ให้ส่งสำเนารายงานการประชุมใหญ่ของสหกรณ์ที่ลงมติให้ควบเข้ากันไปด้วย

มาตรา ๙๑ เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์ให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๙๐ แล้วให้สหกรณ์แจ้งเป็นหนังสือไปยังเจ้าหน้าที่ตั้งปวงของสหกรณ์เพื่อให้ทราบรายการที่ประสงค์จะควบสหกรณ์เข้ากัน และขอให้เจ้าหน้าที่ผู้มีข้อคัดค้านในการควบสหกรณ์เข้ากันนั้นส่งคำคัดค้านไปยังสหกรณ์ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

ถ้าไม่มีเจ้าหน้าที่คัดค้านภายในกำหนดเวลาดังกล่าวนั้น ให้ถือว่าไม่มีคำคัดค้าน ถ้ามีเจ้าหน้าที่คัดค้าน สหกรณ์จะควบเข้ากันมิได้ จนกว่าจะได้ชำระหนี้หรือไต่ให้ประกันเพื่อหนี้รายนั้น

มาตรา ๔๒ ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ของแต่ละสหกรณ์ที่ควบเข้ากัน ตั้งผู้แทนขึ้นสหกรณ์ละไม่เกินสามคนเพื่อดำเนินการจดทะเบียนตามมาตรา ๔๓

มาตรา ๔๓ สหกรณ์ที่ตั้งขึ้นใหม่โดยควบเข้ากันนั้น ต้องจดทะเบียนเป็นสหกรณ์ใหม่ โดยยื่นคำขอจดทะเบียนต่อนายทะเบียนสหกรณ์ตามแบบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

ในคำขอจดทะเบียนสหกรณ์ใหม่ ต้องมีผู้แทนสหกรณ์ที่ควบเข้ากันลงลายมือชื่ออย่างน้อยสหกรณ์ละสองคนทุกสหกรณ์

คำขอจดทะเบียนสหกรณ์ใหม่ ต้องมีเอกสารดังต่อไปนี้ยื่นพร้อมคำขอด้วย

(๑) หนังสือของทุกสหกรณ์ที่ควบเข้ากันนั้นรับรองว่าได้แจ้งไปยังเจ้าหน้าที่ปวงตามตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง และไม่มีเจ้าหน้าที่คัดค้านภายในกำหนด หรือในกรณีที่มีเจ้าหน้าที่คัดค้านสหกรณ์ได้ชำระหนี้ หรือได้ให้ประกันเพื่อหนี้รายนั้นแล้ว

(๒) ข้อบังคับของสหกรณ์ใหม่ที่ขอจดทะเบียนสี่ฉบับ

(๓) สำเนารายงานการประชุมผู้แทนของสหกรณ์ที่ควบเข้ากันหนึ่งฉบับ

เอกสารตาม (๒) และ (๓) นั้น ผู้แทนของสหกรณ์ต้องลงลายมือชื่อรับรองสองคน

มาตรา ๔๔ เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์รับจดทะเบียนสหกรณ์ที่ควบเข้ากันเป็นสหกรณ์ใหม่แล้ว ให้นายทะเบียนสหกรณ์ถอนชื่อสหกรณ์เดิมที่ได้ควบเข้ากันนั้นออกจากทะเบียน

ให้ผู้แทนของสหกรณ์ที่ควบเข้ากันมีอำนาจหน้าที่และสิทธิเช่นเดียวกับคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์จนกว่าจะมีการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ตามมาตรา ๔๐

มาตรา ๔๕ สหกรณ์ใหม่นี้ย่อมได้ไปทั้งทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิ และความรับผิดชอบของสหกรณ์เดิมที่ได้ควบเข้ากันนั้นทั้งสิ้น

หมวด ๖

การแยกสหกรณ์

มาตรา ๙๖ การแยกสหกรณ์จะกระทำมิได้ แต่ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงเขตการปกครองท้องที่ หรือแบ่งหน่วยงาน หรือสถานประกอบการ จะแยกสหกรณ์ก็ได้ หากมีความจำเป็นหรือมีเหตุให้ไม่สะดวกแก่การดำเนินงาน

การแยกสหกรณ์ตามวรรคหนึ่งจะกระทำได้โดยสมาชิกของสหกรณ์นั้นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมด หรือไม่น้อยกว่าห้าร้อยคน ลงลายมือชื่อทำหนังสือร้องขอแยกสหกรณ์ต่อคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์เรียกประชุมใหญ่ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอตามวรรคสอง เพื่อพิจารณาเรื่องการแยกสหกรณ์ ถ้าที่ประชุมใหญ่ได้มีมติเห็นชอบให้แยกสหกรณ์ให้พิจารณาแบ่งแยกทรัพย์สิน ทุน ทุนสำรอง หนี้สิน สิทธิ และความรับผิดชอบของสหกรณ์ตามวิธีการที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

การวินิจฉัยชี้ขาดในเรื่องต่างๆ ของที่ประชุมใหญ่ตามวรรคสาม ให้ถือเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกที่มาประชุม

ถ้าคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ไม่เรียกประชุมใหญ่ภายในกำหนดเวลาตามวรรคสาม ให้นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจเรียกประชุมใหญ่ภายในระยะเวลาตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๙๗ ในกรณีที่ที่ประชุมใหญ่ได้มีมติไม่เห็นชอบให้แยกสหกรณ์ ถ้าสมาชิกซึ่งลงลายมือชื่อทำหนังสือร้องขอแยกสหกรณ์ตามมาตรา ๙๖ วรรคสองพิจารณาแล้วไม่เห็นด้วยกับมติที่ประชุมใหญ่นั้น ให้สมาชิكدังกล่าวทุกคนลงลายมือชื่อทำหนังสือถึงนายทะเบียนสหกรณ์ภายในกำหนดเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่ลงมติ เพื่อให้นายทะเบียนสหกรณ์พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดว่าสมควรแยกสหกรณ์หรือไม่ และเมื่อนายทะเบียนสหกรณ์วินิจฉัยชี้ขาดเป็นอย่างใดแล้ว ให้แจ้งคำวินิจฉัยให้สหกรณ์ทราบ

คำวินิจฉัยของนายทะเบียนสหกรณ์ให้เป็นที่สุด

มาตรา ๙๘ เมื่อที่ประชุมใหญ่ได้มีมติเห็นชอบตามมาตรา ๙๖ หรือ นายทะเบียนสหกรณ์วินิจฉัยชี้ขาดให้แยกสหกรณ์ตามมาตรา ๙๗ แล้ว ให้สหกรณ์

แจ้งมติที่ประชุมใหญ่ หรือคำวินิจฉัยของนายทะเบียนสหกรณ์เป็นหนังสือไปยังเจ้าหนี้ ทั้งปวงของสหกรณ์ เพื่อให้ทราบรายการที่ประสงค์จะแยกสหกรณ์ และให้เจ้าหนี้ผู้มี ข้อคัดค้านในการแยกสหกรณ์นั้นส่งคำคัดค้านไปยังสหกรณ์ภายในหกสิบวัน นับแต่ วันที่ได้รับแจ้ง

มาตรา ๙๙ สหกรณ์ที่จะจัดตั้งขึ้นใหม่โดยการแยกจากสหกรณ์เดิมนั้นให้นำบทบัญญัติในหมวด ๓ ส่วนที่ ๑ ว่าด้วยการจดทะเบียนสหกรณ์มาใช้บังคับโดยอนุโลม คำขอจดทะเบียนสหกรณ์ใหม่ ต้องยื่นพร้อมเอกสาร ดังต่อไปนี้

(๑) สำเนาหนังสือร้องขอแยกสหกรณ์ และสำเนารายงานการประชุมใหญ่ ที่ได้มีมติเห็นชอบให้แยกสหกรณ์ตามมาตรา ๙๖ วรรคสี่ หรือสำเนาหนังสือ นายทะเบียนสหกรณ์ซึ่งวินิจฉัยชี้ขาดให้แยกสหกรณ์ตามมาตรา ๙๗ แต่แล้วกรณี

(๒) สำเนาหนังสือของสหกรณ์ทุกฉบับที่แจ้งไปยังเจ้าหนี้ทั้งปวงของ สหกรณ์ตามมาตรา ๙๘

(๓) หนังสือของสหกรณ์ที่รับรองว่าไม่มีเจ้าหนี้คัดค้านภายในกำหนดหรือ สำเนาคำคัดค้านของเจ้าหนี้พร้อมทั้งหลักฐานที่แสดงว่าสหกรณ์ได้ชำระหนี้หรือได้ให้ ประกันเพื่อหนี้รายนั้นแล้ว

มาตรา ๑๐๐ บรรดาทรัพย์สิน ทุน ทุนสำรอง หนี้สิน สิทธิ และความรับผิดชอบ ของสหกรณ์เดิมที่ที่ประชุมใหญ่ได้มีมติให้แบ่งแยกตามมาตรา ๙๖ หรือนายทะเบียน สหกรณ์ได้มีคำวินิจฉัยชี้ขาดให้แบ่งแยกตามมาตรา ๙๗ แล้วแต่กรณี ย่อมโอนไปให้ แก่สหกรณ์ใหม่ตั้งแต่วันที่นายทะเบียนสหกรณ์รับจดทะเบียน

หมวด ๗

ชุมนุมสหกรณ์

มาตรา ๑๐๑ สหกรณ์ตั้งแต่ห้าสหกรณ์ขึ้นไปที่ประสงค์จะร่วมกันดำเนิน กิจการเพื่อให้เกิดประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ที่เข้าร่วมกันนั้น อาจรวมกัน จัดตั้งเป็นชุมนุมสหกรณ์ได้

ชุมนุมสหกรณ์ใดจะมีฐานะเป็นชุมนุมสหกรณ์ระดับภูมิภาคหรือระดับ ประเทศจะต้องตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกแก่บรรดาสหกรณ์ใน

ภูมิภาคหรือทั่วประเทศที่เป็นสหกรณ์ประเภทเดียวกัน หรือประกอบธุรกิจการผลิต การค้า อุตสาหกรรมหรือบริการอย่างเดียวกัน ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติกำหนด

มาตรา ๑๐๒ การจัดตั้งชุมนุมสหกรณ์จะกระทำได้ต่อเมื่อที่ประชุมใหญ่ ของสหกรณ์แต่ละสหกรณ์ได้มีมติให้เข้าร่วมในการจัดตั้งชุมนุมสหกรณ์นั้นได้

มาตรา ๑๐๓ ในการดำเนินการจัดตั้งชุมนุมสหกรณ์ ให้คณะกรรมการ ดำเนินการของแต่ละสหกรณ์ตั้งผู้แทนขึ้นสหกรณ์ละหนึ่งคน ประกอบเป็นคณะผู้จัดตั้ง ชุมนุมสหกรณ์เพื่อดำเนินการจัดตั้งชุมนุมสหกรณ์

การจัดตั้งและการจดทะเบียนชุมนุมสหกรณ์ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๓ ว่าด้วยสหกรณ์มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๐๔ การขอจดทะเบียนชุมนุมสหกรณ์นั้น ให้คณะผู้จัดตั้งชุมนุม สหกรณ์อย่างน้อยห้าคน ลงลายมือชื่อยื่นคำขอต่อนายทะเบียนสหกรณ์

มาตรา ๑๐๕ ให้ชุมนุมสหกรณ์ที่ได้จดทะเบียนแล้วเป็นนิติบุคคลและเป็น สหกรณ์ตามพระราชบัญญัตินี้

เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ให้ชุมนุมสหกรณ์มีอำนาจกระทำการได้ตาม มาตรา ๔๖ และตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๓ หมวด ๔ หมวด ๕ และหมวด ๖ มาใช้ บังคับกับชุมนุมสหกรณ์โดยอนุโลม

มาตรา ๑๐๖ การประชุมใหญ่ชุมนุมสหกรณ์ให้ประกอบด้วยผู้แทน สหกรณ์ที่เป็นสมาชิกของชุมนุมสหกรณ์ ซึ่งคณะกรรมการดำเนินการของแต่ละ สหกรณ์เลือกตั้งขึ้นสหกรณ์ละหนึ่งคน ตามที่กำหนดในข้อบังคับของชุมนุมสหกรณ์ ในการประชุมต้องมีผู้แทนสหกรณ์มาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้แทน สหกรณ์ทั้งหมดหรือไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน แล้วแต่กรณี จึงจะเป็นองค์ประชุม

ผู้แทนสหกรณ์คนหนึ่งให้มีเสียงในการลงคะแนนหนึ่งเสียง หรือจะให้ มีเสียงเพิ่มขึ้นตามระบบสัดส่วนตามที่กำหนดในข้อบังคับของชุมนุมสหกรณ์นั้นก็ได้

มาตรา ๑๐๗ ในการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการชุมนุมสหกรณ์ ให้ ที่ประชุมใหญ่ชุมนุมสหกรณ์เลือกตั้งจากผู้แทนสหกรณ์ที่เป็นสมาชิกของชุมนุม สหกรณ์เป็นกรรมการ ตามจำนวนหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับของ ชุมนุมสหกรณ์

หมวด ๘

สนธิบัตรสหกรณ์แห่งประเทศไทย

มาตรา ๑๐๘ ให้มี “สนธิบัตรสหกรณ์แห่งประเทศไทย” ประกอบด้วย สมาชิกที่เป็นสหกรณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมกิจการสหกรณ์ทุกประเภท ทั้งราชอาณาจักรให้มีความเจริญก้าวหน้าอันมิใช่เป็นการหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน

มาตรา ๑๐๙ ให้สนธิบัตรสหกรณ์แห่งประเทศไทยเป็นนิติบุคคล

สนธิบัตรสหกรณ์แห่งประเทศไทยมีสำนักงานใหญ่ในกรุงเทพมหานคร และ จะตั้งสำนักงานสาขาขึ้น ณ ที่อื่นใดก็ได้

มาตรา ๑๑๐ สนธิบัตรสหกรณ์แห่งประเทศไทย มีอำนาจกระทำการต่างๆ ภายในขอบวัตถุประสงค์ตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๑๐๘ และอำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึง

(๑) ส่งเสริมและเผยแพร่กิจการสหกรณ์ ตลอดจนทำการวิจัยและรวบรวม สถิติเกี่ยวกับกิจการสหกรณ์

(๒) แนะนำช่วยเหลือทางวิชาการแก่สหกรณ์ และอำนวยความสะดวก ในการติดต่อประสานงานระหว่างสหกรณ์กับส่วนราชการหรือบุคคลอื่น

(๓) ให้การศึกษาฝึกอบรมวิชาการเกี่ยวกับกิจการของสหกรณ์

(๔) ส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างสหกรณ์ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ หรือสนธิบัตรสหกรณ์ของต่างประเทศ หรือองค์การต่างประเทศ หรือองค์การระหว่าง ประเทศที่มีวัตถุประสงค์ทำนองเดียวกัน

(๕) ชื้อ จัดหา จำหน่าย ถิ่นกรรมสิทธิ์ ครอบครอง หรือทำนิติกรรม เกี่ยวกับทรัพย์สินใดๆ

(๖) ส่งเสริมธุรกิจการค้า อุตสาหกรรม หรือบริการของสหกรณ์

(๗) สนับสนุนและช่วยเหลือสหกรณ์เพื่อแก้ไขอุปสรรคข้อขัดข้องที่เกี่ยวกับ กิจการของสหกรณ์ ซึ่งเป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

(๘) เป็นตัวแทนของสหกรณ์ เพื่อรักษามลประโยชน์อันพึงมีพึงได้จาก การสนับสนุนของรัฐองค์การระหว่างประเทศ หรือภาคเอกชนอื่น

(๙) ร่วมมือกับรัฐบาลในการส่งเสริมสหกรณ์ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ บรรดาสหกรณ์อย่างแท้จริง

(๑๐) ดำเนินการอื่นเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ หรือตามที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติมอบหมาย

มาตรา ๑๑๑ สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยอาจมีรายได้ ดังต่อไปนี้

(๑) ค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย

(๒) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล

(๓) ดอกผลที่เกิดจากทุนกลางของสหกรณ์ไม่จำกัดตามมาตรา ๘

(๔) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้

(๕) เงินหรือทรัพย์สินที่เหลือจากการชำระบัญชีสหกรณ์ตามมาตรา ๘๔

และมาตรา ๘๖ วรรคสอง

(๖) เงินที่ได้จากการจำหน่ายหนังสือวิชาการ เอกสาร หรือสิ่งอื่น

(๗) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับเป็นค่าตอบแทนในการให้บริการ

(๘) ผลประโยชน์ที่ได้จากทรัพย์สินของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย

มาตรา ๑๑๒ ให้มีคณะกรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ประกอบด้วยกรรมการซึ่งที่ประชุมใหญ่ของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย เลือกตั้งจากผู้แทนสหกรณ์จำนวนไม่เกินสิบห้าคน

ให้คณะกรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยเลือกตั้งกรรมการเป็นประธานกรรมการคนหนึ่ง และรองประธานกรรมการคนหนึ่งหรือหลายคน

ให้คณะกรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยแต่งตั้งผู้อำนวยการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย และให้ผู้อำนวยการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยเป็นเลขานุการของคณะกรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย

ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๕๒ มาใช้บังคับแก่คณะกรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย และผู้อำนวยการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย โดยอนุโลม

มาตรา ๑๑๓ ให้คณะกรรมการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย มีหน้าที่บริหารกิจการตลอดจนมีอำนาจออกระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามวัตถุประสงค์ของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย

การออกระเบียบเกี่ยวกับเรื่องดังต่อไปนี้ ต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยก่อนจึงใช้บังคับได้

- (๑) ระเบียบว่าด้วยการใช้จ่ายและการเก็บรักษาเงิน
- (๒) ระเบียบว่าด้วยการประชุมใหญ่ของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย และหลักเกณฑ์การจัดส่งผู้แทนของสหกรณ์เข้าร่วมประชุมใหญ่
- (๓) ระเบียบว่าด้วยการเลือกตั้ง การประชุม และการดำเนินกิจการของ คณะกรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย

มาตรา ๑๑๔ ให้กรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย อยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี

เมื่อครบวาระดังกล่าวตามวรรคหนึ่ง หากยังมีได้มีการเลือกตั้งกรรมการ ขึ้นใหม่ ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการซึ่งได้รับเลือกตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับเลือกตั้งอีกได้ แต่ไม่เกินสองวาระ ติดต่อกัน

มาตรา ๑๑๕ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๑๔ กรรมการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๕) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษ สำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ
- (๖) พ้นจากการเป็นสมาชิกของสหกรณ์

ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้คณะกรรมการดำเนินการ สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยเลือกตัวแทนของสหกรณ์ผู้อื่นเป็นกรรมการแทน และให้ผู้ที่ได้รับเลือกแทนนั้นอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

มาตรา ๑๑๖ ให้คณะกรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย จัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญปีละหนึ่งครั้งภายในเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีทาง บัญชีของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย

เมื่อมีเหตุอันสมควร คณะกรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยจะเรียกประชุมใหญ่สามัญเมื่อใดก็ได้ หรือเมื่อสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่า

หนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดทำหนังสือในหนังสือร้องขอต่อคณะกรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยให้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญ ในหนังสือร้องขอนั้นต้องระบุว่าประสงค์ให้เรียกประชุมเพื่อการใด

ในกรณีที่สมาชิกเป็นผู้ร้องขอให้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญ ให้คณะกรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยเรียกประชุมใหญ่วิสามัญภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือร้องขอ

มาตรา ๑๑๗ ให้ผู้อำนวยการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยมีหน้าที่บริหารกิจการของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยตามระเบียบและนโยบายที่คณะกรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยกำหนด และมีอำนาจบังคับบัญชาเจ้าหน้าที่ของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย

ในส่วนกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้ผู้อำนวยการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยเป็นตัวแทนสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย เพื่อการนี้ผู้อำนวยการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยจะมอบอำนาจให้บุคคลใดกระทำการเฉพาะอย่างแทนตามระเบียบที่คณะกรรมการดำเนินสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยกำหนดก็ได้

มาตรา ๑๑๘ ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๓ ส่วนที่ ๔ ว่าด้วยการสอบบัญชีมาใช้บังคับแก่สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยโดยอนุโลม

หมวด ๙

กลุ่มเกษตรกร

มาตรา ๑๑๙ ในกรณีที่คณะบุคคลผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งร่วมกันดำเนินกิจการโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมแต่ยังไม่อาจรวมกันจัดตั้งเป็นสหกรณ์ตามพระราชบัญญัตินี้ได้ จะจัดตั้งเป็นกลุ่มเกษตรกรขึ้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกาก็ได้

พระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่ง ให้กำหนดการดำเนินการของกลุ่มเกษตรกร การกำกับกลุ่มเกษตรกร การเลิกกลุ่มเกษตรกร และการควบกลุ่มเกษตรกรเข้ากัน ทั้งนี้ตามความเหมาะสมแก่ประเภทของกลุ่มเกษตรกรด้วย

มาตรา ๑๒๐ กลุ่มเกษตรกรที่จัดตั้งขึ้นตามมาตรา ๑๑๙ ให้มีฐานะเป็นนิติบุคคล

มาตรา ๑๒๑ ให้นายทะเบียนสหกรณ์เป็นนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรและมีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ และมีรองนายทะเบียนสหกรณ์เป็นผู้ช่วย มีอำนาจหน้าที่ตามที่นายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย

ให้เกษตรและสหกรณ์จังหวัด เป็นนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดที่กลุ่มเกษตรกรตั้งอยู่ และมีอำนาจหน้าที่ตามระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

สำหรับกรุงเทพมหานครให้นายทะเบียนสหกรณ์เป็นนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรกรุงเทพมหานคร

มาตรา ๑๒๒ ในกรณีที่กลุ่มเกษตรกร โดยมติของที่ประชุมใหญ่ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกที่มาประชุม แสดงความจำเป็นขอเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์พิจารณาเห็นว่าข้อบังคับของกลุ่มเกษตรกรมีรายการถูกต้องตามมาตรา ๔๓ ให้นายทะเบียนสหกรณ์รับจดทะเบียน และดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๒๓ เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์รับจดทะเบียนกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ ให้คณะกรรมการกลุ่มเกษตรกรมีฐานะเป็นคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ จนกว่าจะมีคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ซึ่งที่ประชุมใหญ่ได้เลือกตั้งขึ้นใหม่ตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

สหกรณ์ตามวรรคหนึ่งย่อมได้ไปทั้งทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิ และความรับผิดชอบของกลุ่มเกษตรกรเดิม

มาตรา ๑๒๔ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรและพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรมอบหมายมีอำนาจเข้าไปตรวจสอบในสำนักงานของกลุ่มเกษตรกรในเวลาทำงานของกลุ่มเกษตรกรให้ผู้ที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวก ช่วยเหลือ และให้คำชี้แจงแก่ผู้เข้าไปตรวจสอบตามสมควร ให้ผู้เข้าไปตรวจสอบตามวรรคหนึ่ง แสดงบัตรประจำตัวต่อผู้ซึ่งเกี่ยวข้อง บัตรประจำตัวตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๑๒๕ ในคดีฟ้องเรียกหนี้ที่กลุ่มเกษตรกร สมาชิก หรือผู้ชำระบัญชี เป็นลูกหนี้อยู่ในฐานะเช่นนั้น ห้ามมิให้ฟ้องเมื่อพ้นกำหนดสองปีนับแต่วันที่นายทะเบียน

กลุ่มเกษตรกรถอนชื่อกลุ่มเกษตรกรออกจากทะเบียน

มาตรา ๑๒๖ ถ้ากลุ่มเกษตรกรเกี่ยวข้องในกิจการใดที่กฎหมายกำหนดให้จดทะเบียนสำหรับการได้มา การจำหน่าย การยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ หรือการยึดหน่วง ซึ่งกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์หรือทรัพย์สินอันเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ ในการจดทะเบียน เช่นว่านั้นให้กลุ่มเกษตรกรได้รับยกเว้น ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

มาตรา ๑๒๗ ห้ามมิให้ผู้ใดใช้คำว่า “กลุ่มเกษตรกร” เป็นชื่อหรือส่วนหนึ่งของชื่อในทางธุรกิจเว้นแต่กลุ่มเกษตรกรที่ได้จดทะเบียนตามพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามมาตรา ๑๑๙

มาตรา ๑๒๘ ให้นายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรและพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรมอบหมาย มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้กรรมการ สมาชิก และเจ้าหน้าที่ของกลุ่มเกษตรกรมาชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกิจการของกลุ่มเกษตรกร หรือให้ส่งเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินกิจการ หรือรายงานการประชุมของกลุ่มเกษตรกร

หมวด ๑๐

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๑๒๙ ผู้ใดใช้คำว่า “สหกรณ์” หรือ “กลุ่มเกษตรกร” ประกอบกับชื่อหรือส่วนหนึ่งของชื่อในทางธุรกิจ โดยมีได้เป็นสหกรณ์ หรือกลุ่มเกษตรกรที่ได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และปรับอีกตั้งแต่วันละห้าร้อยถึงหนึ่งพันบาทจนกว่าจะได้เลิกใช้

มาตรา ๑๓๐ ผู้ใดไม่มาชี้แจงข้อเท็จจริงหรือไม่ส่งเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินงาน หรือรายงานการประชุมของสหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์ตามคำสั่งของนายทะเบียนสหกรณ์ รองนายทะเบียนสหกรณ์ ผู้ตรวจการสหกรณ์ ผู้สอบบัญชี หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย ซึ่งสั่งการตามมาตรา ๑๗ หรือไม่มาชี้แจงข้อเท็จจริง หรือไม่ส่งเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินงานหรือรายงานการประชุมของกลุ่มเกษตรกรตามคำสั่งของนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกร หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรมอบหมายตามมาตรา ๑๒๘ แล้วแต่กรณี ต้อง

ระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๑๓๑ ผู้ใดขัดขวาง หรือไม่ให้คำชี้แจงแก่นายทะเบียนสหกรณ์ รองนายทะเบียนสหกรณ์ ผู้ตรวจการสหกรณ์ ผู้สอบบัญชี หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่ง นายทะเบียนสหกรณ์มอบหมายตามมาตรา ๑๘ หรือขัดขวางหรือไม่ให้คำชี้แจงแก่นายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรมอบหมายตามมาตรา ๑๒๔ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๑๓๒ ผู้ใดฝ่าฝืนไม่จัดการรักษาทรัพย์สินของสหกรณ์ หรือไม่ส่งมอบทรัพย์สิน สมุดบัญชี เอกสาร และสิ่งอื่นของสหกรณ์ให้แก่ผู้ชำระบัญชีตามมาตรา ๘๘ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๑๓๓ ผู้ใดฝ่าฝืนไม่แก้ไขข้อบกพร่องตามที่นายทะเบียนสหกรณ์สั่งการตามมาตรา ๒๒ (๑) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๑๓๔ ให้ถือว่าบรรดาสหกรณ์จำกัด ชุมนุมสหกรณ์ สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย และกลุ่มเกษตรกรตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๑๑ ที่มีอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นสหกรณ์ ชุมนุมสหกรณ์ สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย และกลุ่มเกษตรกร ตามพระราชบัญญัตินี้

ให้อोनเงินทุนหมุนเวียนส่งเสริมการสหกรณ์มาเป็นของกองทุนพัฒนาสหกรณ์ตามมาตรา ๒๗

มาตรา ๑๓๕ ชุมนุมสหกรณ์ที่มีอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ แต่มีจำนวนสหกรณ์เป็นสมาชิกต่ำกว่าอัตราที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๐๑ ให้เป็นชุมนุมสหกรณ์ต่อไปได้

มาตรา ๑๓๖ ข้อบังคับของสหกรณ์ที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ยังคงใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้

ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ คงดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะครบวาระตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของสหกรณ์นั้น โดยให้ถือว่าเป็นการดำรงตำแหน่งในวาระแรก

มาตรา ๑๓๗ สหกรณ์ไม่จำกัดตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๑๑ ที่มีอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ถ้าประสงค์จะจัดตั้งเป็นสหกรณ์ตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องยื่นคำขอทะเบียนตามหมวด ๓ ส่วนที่ ๑ ว่าด้วยการจัดตั้งและการจดทะเบียนสหกรณ์ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ถ้าไม่มีการจดทะเบียนตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนสหกรณ์ส่งเลิกสหกรณ์ไม่จำกัดนั้น และตั้งผู้ชำระบัญชีขึ้นทำการชำระบัญชี โดยให้นำบทบัญญัติในหมวด ๔ ว่าด้วยการชำระบัญชีมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๓๘ ให้บรรดาพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งที่ออกตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับยังคงใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ชวน หลีกภัย

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ : เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๑๑ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว ทำให้มีบัญญัติหลายประการไม่เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาการสหกรณ์ให้ทันต่อสภาพการแข่งขันกับระบบธุรกิจในปัจจุบัน ประกอบกับพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้รวมบทบัญญัติเกี่ยวกับกลุ่มเกษตรกรซึ่งสมควรปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้นเช่นเดียวกัน ดังนั้น จึงเห็นสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ที่ใช้บังคับอยู่เดิมทั้งฉบับ โดยจัดระบบสหกรณ์ให้สหกรณ์มีชนิดเดียวคือสหกรณ์ที่สมาชิกมีความรับผิดชอบจำกัดเท่าจำนวนหุ้นที่ถือ เพื่อให้สหกรณ์พัฒนาไปด้วยความมั่นคง ในด้านการกำกับและส่งเสริมกิจการสหกรณ์ ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติขึ้น เพื่อทำหน้าที่เสนอความเห็นต่อรัฐบาลเกี่ยวกับนโยบายและแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์ จัดให้มีกองทุนเพื่อพัฒนาสหกรณ์เพื่อให้ความช่วยเหลือด้านการเงินแก่บรรดาสหกรณ์ปรับปรุงองค์ประกอบและวาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย นอกจากนี้ได้ปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับกลุ่มเกษตรกร เพื่อให้มีการพัฒนาไปสู่การจัดตั้งสหกรณ์อย่างเป็นระบบ ตลอดจนปรับปรุงบทกำหนดโทษให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชกฤษฎีกา

แก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ
ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕

พ.ศ. ๒๕๔๕

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๕

เป็นปีที่ ๕๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๒๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา ๔๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕ ”

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ฯลฯ

มาตรา ๑๒๒ ในพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้แก้ไขคำว่า “ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์” เป็น “อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์” และคำว่า “กระทรวงเกษตรและสหกรณ์” เป็น “กรมส่งเสริมสหกรณ์”

ฯลฯ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร

นายกรัฐมนตรี

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๑๙ ตอนที่ ๑๐๒ ก วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๔๕

กฎกระทรวง

กำหนดประเภทของสหกรณ์ที่จะรับจดทะเบียน

พ.ศ. ๒๕๔๘

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๓๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๕ และมาตรา ๔๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ประเภทของสหกรณ์ที่จะรับจดทะเบียนมีดังต่อไปนี้

- (๑) สหกรณ์การเกษตร
- (๒) สหกรณ์ประมง
- (๓) สหกรณ์นิคม
- (๔) สหกรณ์ร้านค้า
- (๕) สหกรณ์บริการ
- (๖) สหกรณ์ออมทรัพย์
- (๗) สหกรณ์เครดิตยูเนียน

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๘

เนวิน ชิดชอบ

รัฐมนตรีช่วยว่าการฯ ปฏิบัติราชการแทน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

หมายเหตุ : เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๓๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติให้กำหนดประเภทของสหกรณ์ที่จะรับจดทะเบียนโดยกฎกระทรวงจึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๒๒ ตอนที่ ๖๓ วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๔๘

กฎกระทรวง

(พ.ศ. ๒๕๔๓)

ออกตามความในพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๖๐ (๑) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๕ และมาตรา ๔๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ การจ่ายเงินปันผลตามหุ้นที่ชำระแล้วของสหกรณ์แต่ละประเภท ให้จ่ายได้ไม่เกินอัตราร้อยละสิบต่อปี

ข้อ ๒ กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่สิ้นสุดในหรือหลังวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๓ เป็นต้นไป

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๓

ประภัตร โพธสุธน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เรื่อง ข้อกำหนดการฝากหรือลงทุนอย่างอื่นของสหกรณ์

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖๒(๗) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และมีมติคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๔๓ วันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๔๓ เห็นควรปรับปรุงประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เรื่อง ข้อกำหนดการฝากหรือลงทุนอย่างอื่นของสหกรณ์ ประกาศ ณ วันที่ ๑๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๒ ดังนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้ให้เรียกว่า “ประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เรื่องข้อกำหนดการฝากหรือลงทุนอย่างอื่นของสหกรณ์”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เรื่อง ข้อกำหนดการฝากหรือลงทุนอย่างอื่นของสหกรณ์ ลงวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๔๒

ข้อ ๔ ในข้อกำหนดนี้

“สหกรณ์” หมายความว่า สหกรณ์ทุกประเภทและชุมนุมสหกรณ์ที่จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์

“ธนาคาร” หมายความว่า ธนาคารพาณิชย์และธนาคารที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น ซึ่งประกอบกิจการภายในราชอาณาจักร

“ตราสารแสดงสิทธิในหนี้” หมายความว่า พันธบัตร ตั๋วแลกเงิน ตั๋วสัญญาใช้เงิน หุ้นกู้ รวมทั้งตราสารอื่นๆ ที่มีลักษณะอย่างเดียวกัน

ข้อ ๕ หลักทรัพย์ที่สหกรณ์จะนำไปฝากหรือลงทุนได้ดังนี้

(๑) บัตรเงินฝากที่ธนาคารเป็นผู้ออก

(๒) ตั๋วแลกเงินที่ธนาคารเป็นผู้รับรอง สลากหลังหรือรับอ่าวัดหรือ ตั๋วสัญญาใช้เงินที่ธนาคารเป็นผู้สลักหลังหรือรับอ่าวัด โดยไม่มีข้อจำกัดความรับผิดชอบ

(๓) ตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่ธนาคารเป็นผู้ออก

(๔) ตั๋วสัญญาใช้เงินที่ออกโดยบริษัทเงินทุน หรือบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ ซึ่งกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินประกันการชำระคืนต้นเงินและดอกเบี้ย

(๕) ตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยเป็นผู้ออก

(๖) ฝากหรือลงทุนอื่นใด นอกจากที่กำหนดไว้ตาม (๑) ถึง (๕) โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติก่อน

ข้อ ๖ การนำเงินไปฝากหรือลงทุนในหลักทรัพย์ตามข้อ ๕ (๖) รวมกัน ต้องไม่เกินทุนสำรองของสหกรณ์และต้องผ่านการอนุมัติจากที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์ก่อนจึงจะดำเนินการได้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๓

ปองพล อติเรกสาร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ประธานกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ

ประกาศนายทะเบียนสหกรณ์
เรื่อง กำหนดประเภทของสหกรณ์ที่สามารถรับสมาชิกสมทบได้

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๑ วรรคแรก แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ นายทะเบียนสหกรณ์จึงกำหนดให้สหกรณ์ทุกประเภทสามารถรับสมาชิกสมทบได้ ทั้งนี้ให้สหกรณ์กำหนดคุณสมบัติ วิธีรับสมัคร การขาดจากสมาชิกภาพ สิทธิ และหน้าที่ ตลอดจนเงื่อนไขอื่นๆ ที่จำเป็นในการรับสมาชิกสมทบไว้ในข้อบังคับ เพื่อถือปฏิบัติต่อไป

ประกาศ ณ วันที่ ๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๒

อภิชัย การุณยวนิช
รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
รองนายทะเบียนสหกรณ์ ปฏิบัติราชการแทน
นายทะเบียนสหกรณ์

ประกาศนายทะเบียนสหกรณ์
เรื่อง อัตราเงินปันผลตามหุ้นที่ชำระแล้ว ในกรณีเลิกสหกรณ์

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘๖ (๒) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ นายทะเบียนสหกรณ์จึงกำหนดให้สหกรณ์ที่เลิกแล้ว แต่ยังมีทรัพย์สินคงเหลือ ให้จ่ายเป็นเงินปันผลตามที่กำหนดในข้อบังคับของสหกรณ์ เรื่องการจำหน่ายทรัพย์สินเมื่อสหกรณ์ต้องเลิก แต่ต้องไม่เกินอัตราเงินปันผลที่กำหนดในกฎกระทรวงสำหรับสหกรณ์แต่ละประเภท

ประกาศ ณ วันที่ ๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๓

อภิชาติ พงษ์ศรีหุดุลชัย
รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
รองนายทะเบียนสหกรณ์ ปฏิบัติราชการแทน
นายทะเบียนสหกรณ์

ประกาศนี้ ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ในการประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๔๓ เมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๔๓

ที่ กษ ๐๒๑๖/ว๒๘๗๕๑

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ถนนราชดำเนินนอก กทม. ๑๐๒๐๐

๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๒

เรื่อง การแต่งตั้งผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

ตามมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้กำหนดให้จำนวนผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ให้เป็นไปตามที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด นั้น นายทะเบียนสหกรณ์ได้พิจารณาแล้ว เพื่อให้การตรวจสอบกิจการของสหกรณ์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ให้สหกรณ์มีผู้ตรวจสอบกิจการ ซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิกหรือบุคคลภายนอก เพื่อดำเนินการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์แล้วทำรายงานเสนอต่อที่ประชุมใหญ่

การกำหนดจำนวนผู้ตรวจสอบกิจการ ถ้าเป็นบุคคลธรรมดาให้มีจำนวนไม่เกินห้าคน ถ้าเป็นนิติบุคคลให้มีจำนวนหนึ่งนิติบุคคล

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้สหกรณ์จังหวัดได้แนะนำให้สหกรณ์ถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

อภิชัย การุณยวนิช

รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
รองนายทะเบียนสหกรณ์ ปฏิบัติราชการแทน
นายทะเบียนสหกรณ์

สำนักงานปลัดกระทรวง

สำนักงานพัฒนาสถาบันเกษตรกร

โทร. 2818301

ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยผู้ตรวจการสหกรณ์ พ.ศ.2545

เพื่อให้การแต่งตั้งผู้ตรวจการสหกรณ์ ตามพระราชบัญญัติ พ.ศ.2542 อยู่ในมาตรฐานเดียวกัน สมควรมีระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์เป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับการพิจารณาแต่งตั้งผู้ตรวจการสหกรณ์

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 16 ประกอบกับมาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 จึงกำหนดระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ไว้ดังนี้

1. ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยผู้ตรวจการสหกรณ์ พ.ศ.2545”
2. ให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป
3. บรรดาระเบียบ คำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ ที่ขัดหรือแย้ง หรือได้กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน
4. ให้รองนายทะเบียนสหกรณ์ซึ่งแต่งตั้งจากผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์ ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์พื้นที่ 1 พื้นที่ 2 และสหกรณ์จังหวัด ใช้อำนาจนายทะเบียนสหกรณ์ตามที่ได้รับมอบหมายพิจารณาแต่งตั้งผู้ตรวจการสหกรณ์

การแต่งตั้งข้าราชการสังกัดกรมส่งเสริมสหกรณ์ส่วนกลาง แต่ไม่รวมถึงข้าราชการสังกัดสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์พื้นที่ 1 พื้นที่ 2 เป็นผู้ใช้อำนาจแต่งตั้ง ถ้าแต่งตั้งจากข้าราชการในสังกัดสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์พื้นที่ 1 พื้นที่ 2 หรือสำนักงานสหกรณ์จังหวัด ให้รองนายทะเบียนสหกรณ์ซึ่งแต่งตั้งจากผู้ดำรงตำแหน่ง

ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์พื้นที่ 1 พื้นที่ 2 หรือสหกรณ์จังหวัด แล้วแต่กรณีเป็นผู้ใช้อำนาจแต่งตั้ง

5. การแต่งตั้งข้าราชการคนใดเป็นผู้ตรวจการสหกรณ์ ข้าราชการคนนั้นต้องมีผู้ใช้ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ส่งเสริมสำหรับสหกรณ์ที่ตนต้องทำหน้าที่ผู้ตรวจการสหกรณ์

6. ข้าราชการที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการสหกรณ์ต้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งระดับ 6 ขึ้นไป และรองนายทะเบียนสหกรณ์ผู้ใช้อำนาจแต่งตั้งพิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นผู้มีความเหมาะสม มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถใช้กฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ ข้อบังคับและระเบียบสหกรณ์ คำสั่ง ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ได้ดี

7. การแต่งตั้งผู้ตรวจการสหกรณ์จากข้าราชการในสังกัดสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์พื้นที่ 1 พื้นที่ 2 และสำนักงานสหกรณ์จังหวัด รองนายทะเบียนสหกรณ์ผู้ใช้อำนาจแต่งตั้งพิจารณา แต่งตั้งข้าราชการในกลุ่มงานจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์ ก่อนเป็นอันดับแรก เว้นแต่จะมีไม่พอ หรือ เห็นว่าไม่เหมาะสมอาจแต่งตั้งจากกลุ่มงานหรือฝ่ายใดในสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์ หรือสำนักงานสหกรณ์จังหวัดนั้นได้ แต่ถ้ามีเหตุอันจำเป็นจะพิจารณาแต่งตั้งจากข้าราชการนอกเหนือจากที่กล่าวแล้วก็ได้ จำนวนผู้ตรวจการสหกรณ์มีได้เท่าที่รองนายทะเบียนสหกรณ์ผู้ใช้อำนาจแต่งตั้งเห็นว่าจำเป็นต่อภารกิจที่พึงต้องปฏิบัติ

8. รองนายทะเบียนสหกรณ์ ผู้ใช้อำนาจแต่งตั้งข้าราชการสังกัดสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์พื้นที่ 1 พื้นที่ 2 หรือสำนักงานสหกรณ์จังหวัดใด เป็นผู้ตรวจการสหกรณ์ ต้องส่งสำเนาคำสั่งแต่งตั้งนั้นให้ทุกสหกรณ์ที่อยู่ในพื้นที่ความรับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์พื้นที่ 1 พื้นที่ 2 หรือสำนักงานสหกรณ์จังหวัดนั้นทราบด้วย

9. ผู้ตรวจการสหกรณ์มีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติในกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์และตามที่นายทะเบียนสหกรณ์ หรือรองนายทะเบียนสหกรณ์ได้รับมอบหมายจากนายทะเบียนสหกรณ์กำหนด หรือตามที่รองนายทะเบียนสหกรณ์ผู้ใช้อำนาจแต่งตั้งอำนาจแต่งตั้งตนสั่งการ

10. ผู้ตรวจการสหกรณ์พ้นจากตำแหน่ง เมื่อมีเหตุใดเหตุหนึ่งต่อไปนี้

(1) ตาย

(2) ย้ายจากการเป็นข้าราชการในสังกัดส่วนกลาง สังกัดสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์หรือสังกัดสำนักงานสหกรณ์จังหวัดที่ตนได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการสหกรณ์

(3) นายทะเบียนสหกรณ์ หรือรองนายทะเบียนสหกรณ์ที่ใช้อำนาจแต่งตั้งคนสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง

11. หลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบกิจการ และฐานะการเงินของสหกรณ์ที่ผู้ตรวจการสหกรณ์พึงต้องปฏิบัติ ให้เป็นไปตามที่นายทะเบียนสหกรณ์หรือรองนายทะเบียนสหกรณ์ได้รับมอบหมายกำหนด

12. เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการสหกรณ์ให้รองนายทะเบียนสหกรณ์ซึ่งแต่งตั้งจากผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์ดำเนินการให้ผู้ตรวจการสหกรณ์ทุกคนได้รับการฝึกอบรมอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

13. ให้รองนายทะเบียนสหกรณ์ ซึ่งแต่งตั้งจากผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ รักษาการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ.2545

(นายบุญมี / จันทรวงศ์)

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

นายทะเบียนสหกรณ์

**ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์
ว่าด้วยผู้ตรวจการสหกรณ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2549**

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วยผู้ตรวจการสหกรณ์ พ.ศ. 2545 เพื่อให้การแต่งตั้งผู้ตรวจการสหกรณ์เป็นไปในแนวทางเดียวกัน และเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบันรวมทั้งสามารถดำเนินการตรวจสอบกิจการและฐานะการเงินของสหกรณ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและทั่วถึง นายทะเบียนสหกรณ์จึงได้แก้ไขเพิ่มเติมระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วยผู้ตรวจการสหกรณ์ ดังนี้

1. ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วยผู้ตรวจการสหกรณ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2549”
2. ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับนับแต่วันที่ประกาศเป็นต้นไป
3. ให้ยกเลิกความในข้อ 6 ของระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วยผู้ตรวจการสหกรณ์ พ.ศ.2545 และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“6. ข้าราชการที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการสหกรณ์ต้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งระดับ 5 ขึ้นไป และรองนายทะเบียนสหกรณ์ผู้ใช้อำนาจแต่งตั้งพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นผู้มีความเหมาะสม มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถใช้อำนาจหน้าที่ด้วยสหกรณ์ ระเบียบคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ และข้อบังคับ ระเบียบสหกรณ์ได้ดี”

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2549

(นางสาวสุพัตรา ธนเสนีวัฒน์)

อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ รักษาราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์
นายทะเบียนสหกรณ์

บันทึก

A series of horizontal dotted lines for writing a record.

บันทึก

A series of 20 horizontal dotted lines for writing.

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด

